

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA BOHEMISTIKY

obor Česká filologie se zaměřením na editorskou práci
ve sdělovacích prostředcích

**Mediální obraz Univerzity Palackého v Olomouci vytvářený
tištěnými deníky ve 2. čtvrtletí 2008**

**Palacký university in Czech daily press in the second quarter
2008**

Bakalářská práce

Student: Aneta Hyníková
Vedoucí práce: Mgr. Vladimír Polách, M.Phil.

Olomouc 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a všechny citace a parafráze řádně vyznačila v textu. Veškerou použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu literatury.

V Olomouci dne.....

.....
podpis

Poděkování

Děkuji Mgr. Vladimíru Poláchovi, M.Phil. za odborné vedení a konzultace. Mé další díky patří vedoucímu oddělení komunikace (Oddělení vnějších vztahů UP) Mgr. Radku Palaščákovi za zpřístupnění databáze Anopress a umožnění realizace tohoto projektu.

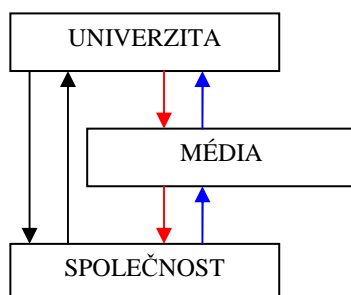
OBSAH

1. ÚVOD	1
2. TEORETICKÝ VHLED DO PROBLEMATIKY MEDIÁLNÍCH ANALÝZ.....	3
2.1. Mediální analýza obecně.....	3
2.2. Kdo (a jak) zpracovává mediální analýzu?	4
3. MATERIÁL A METODOLOGIE	5
4. SHRNUTÍ PROBLÉMŮ A OTÁZEK	13
4.1. Řešené problémy a otázky	13
4.2. Předběžné hypotézy a teze	14
5. ANALÝZA ČLÁNKŮ O UP V TIŠTĚNÝCH DENÍCÍCH.....	15
5.1. Periodika	15
5.2. ČTK	22
5.3. Titulní strana	22
5.4. Rubriky	22
5.5. Kvantitativní parametry článků	24
5.6. Shrnutí	26
5.7. Témata článků	26
5.8. Hodnocení článků	29
5.8.1. Celkové hodnocení – procentuálně	30
5.8.2. Hodnocení v jednotlivých periodických	31
5.8.3. Hodnocení – témata	32
5.8.4. Hodnocení loga UP	34
6. ZÁVĚR	43
7. LITERATURA.....	44
8. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	47
9. PŘÍLOHY	48

1. Úvod

Téma této bakalářské práce bylo inspirováno mou alma mater, kterou je Univerzita Palackého. Jak vypovídá již název práce, předmětem mého zájmu je to, jak je instituce Univerzity Palackého v Olomouci (dále UP) reflektována médii a následně společností (protože to, jak je univerzita mediálně prezentována, jistým způsobem ovlivňuje veřejné mínění o univerzitě – např. uchazeče při výběru studia na vysoké škole).

Obr. 1: Univerzita v komunikačním procesu

Obrázek má znázornit postavení médií ve vztahu zprostředkovatele informací mezi institucí UP a společností. Univerzita může vstupovat do kontaktu s veřejností přímo (především ve styku se svými studenty, zaměstnanci, s uchazeči o studium apod., děje se tak samozřejmě i v opačném směru – tuto komunikaci znázorňují černé šipky), ale s širokou veřejností „komunikuje“ většinou nepřímo prostřednictvím médií (graficky označeno červenou barvou). Tento princip funguje zároveň zpětně. To znamená, univerzita může využít médií jako informačního zdroje a později takto získané informace analyzovat a zužitkovat je pro své jednání (modře zvýrazněný směr). „Hromadné sdělovací prostředky jsou pro oblast vztahů s veřejností nejen nástrojem předávání informací, ale i zdrojem informací a poznání.“ (Sociologie pro ekonomy a manažery, str. 188). A právě komunikace mezi UP a veřejností skrze tištěná média bude předmětem mého zájmu a této bakalářské práce.

Skutečnost, jak se univerzita odráží v zrcadle médií, bude analyzována na materiálu excerpovaném z databáze informační agentury Anopress IT, která umožňuje vyhledávat z množství novinových a časopiseckých textů, doslovných prepisů televizních a rozhlasových relací. V rámci této bakalářské práce budou zkoumána pouze tištěná média – seriózní i bulvární tisk (lze se domnívat, že ten bude spíše minoritní, vzhledem k tomu, že instituce univerzity je institucí seriózní

a máloco by mohlo vzbudit zájem tohoto druhu tisku), jak s regionálním, tak celostátním pokrytím (předpokladem je, že zprávy o univerzitě v regionálním olomouckém tisku budou četnější než v celostátních, protože se jedná o místně příslušnou instituci). Časově bylo zkoumání vymezeno druhým čtvrtletím roku 2008, tedy dubnem, květnem a červnem 2008.

Samotnému praktickému výzkumu předchází teoretický vhled do problematiky, kde je stručně popsáno, co vše je možné mediální analýzou zkoumat, jakými způsoby lze postupovat a k čemu se dá dospět. V závěru obecného oddílu lze nalézt příklady agentur, které v ČR podobné analýzy zpracovávají.

Následuje kapitola přibližující metodologii práce a popisující materiál, na který byla metoda aplikována. Metodou zkoumání je kombinace obsahové analýzy a hermeneutické textové metody, čímž bylo umožněno jak hloubkové (kvalitativní) zkoumání textu, tak uchopení kvantitativní a následné přehledné znázornění výsledků statistiky v tabulkách a grafech. Toho je využito v samotné analytické části (kapitola 5).

Jedním z cílů mé práce je zjistit, jaká témata se nejčastěji objevovala v souvislosti s univerzitou v daném období a v jakém poměru, tzn. které tematické okruhy převažovaly. Hlavní snahou je zaměřit se, v jakém duchu se sdělení v tisku nesla. Zda byly zprávy vzhledem k univerzitě pozitivní, negativní, neutrální (a nebyly tedy nikterak výrazně hodnotící), případně ambivalentní (a tedy zahrnovaly jak hodnocení pozitivní, tak negativní). Podrobněji jsou problémy, které jsou v práci řešeny, rozepsány v kapitole 4 „Shrnutí otázek a problémů“.

2. Teoretický vhled do problematiky mediálních analýz

2.1. Mediální analýza obecně

Odpověď na otázku, proč se věnovat mediální analýze, je vcelku jednoduchá. Je to způsob, kterým je možné zjistit, jaký obraz vytvářejí média o určitém subjektu (osobnosti, místu, firmě, úřadu, instituci; v mém případě tedy o UP) či tématu ve vymezeném časovém období (na zvoleném vzorku / typu médií). Problematiku lze zkoumat hned z několika hledisek: lze se zabývat četností informací zveřejňovaných médiu (v jakém množství se o věci píše), hodnocením zkoumané oblasti (jakým tónem se o věci píše), a tématy, ve kterých je o dané věci informováno (v jakých souvislostech se o věci píše), případně v jakých médiích (titulech) se zmínky vyskytují (kde se o věci píše). Mediální analýzy jsou vypracovávány jak jednorázově, tak kontinuálně (optimálně čtvrtletně / půlročně).

Existuje rovněž několik způsobů, jak postupovat metodologicky. Typickými analytickými přístupy jsou: **hermeneutická textová a obrazová metoda a kvantitativní obsahová analýza** (Analýza obsahu mediálních sdělení, str. 29). První z nich je metodou usilující o hlubší textovou analýzu, z čehož vyplývají nejen výhody, ale i jistá úskalí týkající se především množství zpracovávaného materiálu (které je dosti omezené) a promítnutí subjektivního pohledu analyzující osoby do výsledku. Naproti tomu obsahová analýza je „kvantitativní výzkumnou metodou pro systematický a intersubjektivně ověřitelný popis komunikačních obsahů, vycházející z vědecky podloženého kladení otázek.“ (Analýza obsahu mediálních sdělení, str. 30). Tato metoda dovoluje zpracování rozsáhlejšího materiálu, výsledky je možno zobrazit číselně a graficky (tabulky, grafy) a celkově má tento postup zpětně možnost vyšší ověřitelnosti.

Analýzou mediálního obrazu lze dojít k řadě zjištění – podat zprávu o tom, v jakém kontextu je subjekt prezentován, tzn. s jakými tématy je nejvíce spojován a jakým tónem se tak děje (pochvalným, kritickým). V rámci těchto analýz je možné také sledování konkurence a následné porovnání zkoumaného subjektu se subjekty konkurenčními, což může vést k řadě zlepšení. Cílem analýz vypracovávaných různými mediálními a marketingovými agenturami může být navržení vhodných komunikačních strategií.

2.2. Kdo (a jak) zpracovává mediální analýzu?

Společnosti nabízející službu mediálních analýz čerpají vesměs ze své databáze mediálních příspěvků, mají k tomu většinou k dispozici vlastní elektronický archiv článků z domácích a zahraničních tiskovin, zpravodajských internetových médií, agenturních zpráv, přepisů televizních a rozhlasových pořadů (zpravodajských, publicistických, diskusních). Články mohou být také zasílány klientům na základě preferencí (témat, klíčových slov) e-mailem, u některých poskytovatelů mají možnost si zákazníci stahovat příspěvky do nainstalované databáze, kde s nimi mohou posléze dále nakládat.

Na českém trhu zpracovávají mediální analýzy různé marketingové, reklamní, mediální, informační agentury a firmy zabývající se public relations. Mezi nejznámější patří:

AUGUR Consulting s.r.o. (<http://www.augur-consulting.cz>)

ALHERA s.r.o. – public relations & training (<http://www.alhera.cz>)

Anopress IT, a. s. (<http://www.anopress.cz>)

Media Tenor, spol. s r.o. (<http://www.mediatenor.cz>)

NEWTON Media, a.s. (<http://www.newtonmedia.cz>)

PRAM Consulting s.r.o. (<http://www.pram.cz>)

a další.

3. Materiál a metodologie

Bude analyzován materiál shromážděný z databáze Anopress IT. Na základě smluvního vztahu poskytuje tato informační agentura univerzitě software databáze ISA, která umožňuje do programu stahovat články, které obsahují zadavatelem navolená klíčová slova. Univerzitou Palackého zvolená klíčová slova jsou tato: *Univerzita Palackého; Palackého Univerzita; UP; olomoucká univerzita; rektor UP; Lubomír Dvořák (rektor UP); Ondřej Málek (dřívější vedoucí oddělení komunikace a tiskový mluvčí UP); Jakub Dürr (tehdejší prorektor UP pro záležitosti vnějších vztahů); názvy fakult a dalších univerzitních pracovišť vyskytovalo-li se poblíž označení také klíčové slovo Univerzita Palackého nebo UP (aby bylo zřejmé, že se jedná o fakultu na této univerzitě, nikoli fakultu jiné univerzity): Cyrilometodějská teologická fakulta, Lékařská fakulta, Filozofická fakulta, Přírodovědecká fakulta, Pedagogická fakulta, Fakulta tělesné kultury, FTK, Právnická fakulta; univerzitní knihovna, knihovna (opět v blízkosti s názvem UP – ať už zkráceného či plného); AFO; academia film; vědeckotechnický park; podnikatelský inkubátor.*¹

Tento software posléze poskytuje různé možnosti, umožňuje zpracovateli analýzy s daty dále pracovat, filtrovat je, jednoduše je třídit podle různých kritérií (např. podle periodika, data) a vybraná data vyhodnocovat do grafů².

Technická poznámka k přístupu k databázi: Další možností, jak se v rámci UP dostat k těmto zprávám, je od listopadu 2008 přístup přes internet na počítači v univerzitní knihovně, poté co pověřený pracovník zájemce přihlásí. Avšak tato alternativa přináší několik omezení. Zmíněným způsobem lze dohledat data zpětně pouze do roku 2006, což by v případě této práce zas až tolik nevadilo, jelikož se chci zaměřit na loňský rok 2008. Nejvíce problematická pro mě byla skutečnost, že články lze stahovat pouze po jednom, což je značně zdlouhavé. Tento nedostatek je možné vyřešit s pracovníky Oddělení bibliograficko-informačních služeb Knihovny Univerzity Palackého (BIS KUP), kde lze stáhnout více příspěvků najednou a snáze je potom rozčlenit do potřebných kategorií.

V obou případech jsou k dispozici články, zprávy a oznámení, která se objeví v českých, slovenských a vybraných mezinárodních (publikovaných v anglickém jazyce) médiích, ať už tištěných (denní tisk – seriózní, bulvární, deníky šířené

¹ Tato klíčová slova jsou vyhledávána také ve svých různých pádových variantách.

² Této možnosti nebylo využito, všechny grafy byly zpracovány prostřednictvím Microsoft Excel.

bezplatně, časopisy, suplementy) či audiovizuálních (doslovné přepisy televizních, rozhlasových relací, internet, newslettery), s regionálním i celostátním pokrytím. Celkový počet zdrojů monitorovaných agenturou Anopress IT je 1570.³

Své zkoumání chci zaměřit na sdělení, která jsou publikována v tištěných denících. Co se týče tištěných médií konkrétně, chtěla bych svým výzkumem pokrýt veškerý denní tisk na našem území – tedy celostátní deníky (řazeny abecedně: Aha!, Blesk, Haló noviny, Hospodářské noviny, Lidové noviny, Mladá fronta Dnes, Právo, Sport, Šíp⁴) i regionální produkci (především Deník se všemi mutacemi, do této kategorie řadím i regionální mutace, pro které jsou často vyhrazeny samostatné sešity, či alespoň listy celostátních novin) a zdarma distribuované deníky (Metro, E15, 24 hodin⁵).

Výzkum je vymezen obdobím druhého čtvrtletí 2008 (tzn. 1.4.–30.6.2008). Tato část loňského roku byla zajímavá vzhledem k tématům (mnohdy, dalo by se říci, „kontroverzním“), o kterých se v souvislosti s univerzitou psalo (logo UP, soudní spor s prorektorkou Miladou Hirschovou, kampaň k volbám do Akademického senátu, několik projektů a akcí UP). Současně čtvrtletní období poskytuje množství článků, které jsou dostatečným materiálem pro tuto kvantitativně-kvalitativní analýzu.

Korpus článků za tyto tři měsíce excerpovaných podle klíčových slov zadaných UP je velmi obsáhlý (před samotným omezením na články relevantní čítá celkem 505 příspěvků⁶; z toho 231 je za duben, 168 za květen a 106 za měsíc červen). Soubor mnohdy zahrnuje příspěvky, které sice obsahují informaci týkající se univerzity, ale často se jedná o údaje pouze doplňující, vedlejší a pro tento výzkum tedy nerelevantní. Příkladem takovýchto informací mohou být údaje životopisného charakteru, zmínky o tom, že člověk, o kterém článek pojednává, studoval na Univerzitě Palackého, případně o tom, že se nějaká událost odehrává v prostorách UP (např. články v rubrice „Kulturní servis“, „Víkendový servis“, „Kam za sportem“ apod.). Takové články sice mohou přispět k dobré vizitce univerzity, ale bezprostředně se univerzity netýkají. Velmi časté jsou rovněž články v rubrice sport

³ Seznam monitorovaných médií viz <http://www.anopress.cz/web/pages/media/zdroje1.aspx#OBL37> (15.12.2009)

⁴ Poslední jmenovaný zdroj je zařazen v tzv. „historických zdrojích“.

⁵ Poslední uvedený rovněž v současnosti řazen k „historickým“.

⁶ Seznam článků i jejich znění viz 3 soubory (podle měsíců) v html formátu na přiloženém CD: názvy souborů DUBEN 2008, KVĚTEN 2008, ČERVEN 2008. Články, které jsou v této práci komentovány jsou značeny číslem odpovídajícím číslu článku v příslušném měsíci.

(duben: celkem 88 článků z 231 neroztříděných, květen: 21 ze 168, červen: 19 ze 106, celkem: 128 z 505, což činí z celkového počtu podíl 25,3 %). Typickým příkladem prakticky nic nevyprávějících článků jsou příspěvky ze sportovní rubriky vystupující s titulky „Výsledkový servis“, „Ve výsledcích“, „Fakta a výsledky“, „Výsledky a tabulky“ a podobnými názvy (těchto článků bylo vyhledáno 28 z 88 za měsíc duben, za květen 3 z 21, za červen nebyl nalezen žádný případ z 19 článků sportovní rubriky, celkem tedy 31 ze 128 článků ze sportovní rubriky, tj. 24,2 %). Články tohoto zaměření dokládají pouze skóre sportovních utkání různých sportovních klubů Univerzity Palackého v Olomouci. Po důkladném prozkoumání ostatních článků ze sportovní rubriky jsem došla k závěru, že tyto články do korpusu nebudou zařazeny. Důvodem tohoto vyřazení jsou jejich výrazná specifika, která by vyžadovala odlišný přístup.

Velmi podobný je případ článků s názvy „Kulturní servis“, „Víkendová nabídka“, „Výročí“, „Chystá se“, „Kam za sportem“ apod. Tyto články neprošly selekcí na základě stanovených požadavků pro relevantní články, které mají být zahrnuty do výsledného korpusu (tyto podmínky viz dále).

Výše uvedené zmínky však nemají pro mé zkoumání prakticky žádnou výpovědní hodnotu. Proto je třeba vytvořit kritéria, která by omezila korpus na články pro výzkum relevantní.

Jednou takovou podmínkou je **obsahové kritérium**. To znamená, že do souboru budou zahrnuty články, ve kterých vystupuje Univerzita Palackého (nebo její součásti či představitelé) jako popisovaný subjekt, nezmiňuje se o ní pouze okrajově a příspěvky se věnují UP, součástí univerzity nebo jejím představitelům jako tématu.

Druhá **podmínka** je spíše **formálního charakteru**. Aby byl článek zařazen do zkoumaného korpusu, musí obsahovat text bezprostředně se týkající univerzity čítající minimálně 200 znaků. V případě, že je celý článek kratší než 500 znaků (a podle následného rozčlenění příspěvků podle délky náleží do skupiny 1.A), musí být z převážné většiny obsahu věnován problematice související s univerzitou (tzn. alespoň 51 %).

Tuto metodu selekce článků bych nyní demonstrovala na konkrétních případech. Nejprve aplikuji kritéria na článek relevantní (a), tedy takový, který vyhověl jak obsahové, tak formální podmínce. Poté bych totéž předvedla na člancích, které kritérii neprošly, a nebyly do korpusu zařazeny – nejprve zmíním případy

příspěvků nevyhovujících podmínce obsahové (b), potom uvedu případ článku, který sice prošel obsahovým kritériem, nevyhověl však po formální stránce (c).

(a) příklad článku relevantního, tj. zařazeného do korpusu zkoumaných článků

Dokladem takového článku je jakýkoli článek ze zkoumaného korpusu. Uvést lze tedy hned první článek (dubnový článek č. 1, viz html soubor na CD s názvem DUBEN 2008) s titulkem „Kampaň na fakultě: evropský unikát“, týkající se voleb do Akademického senátu FF UP, tzn. události přímo se vztahující k Univerzitě Palackého (obsahové kritérium tedy splňuje). Co se týče formálního hlediska, je na první pohled zřejmé, že článek se z větší části svého textu věnuje UP (tedy i podmínka, že musí obsahovat více než 200 znaků týkající se univerzity, je splněna).

Jako další příklad článku bych uvedla opět dubnový článek s č. 56 nazvaný „Univerzita láká na Veletrh práce“. Stejně jako v titulku, také v článku je zdůrazněna Univerzita Palackého jako pořadatel této akce: „*To je netradiční lákadlo, které má přitáhnout vysokoškoláky na třetí ročník akce nazvané Veletrh práce, který pořádá Profesně poradenské centrum Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.*“ Tímto je splněno obsahové kritérium. Článek obsahuje více než 200 znaků o univerzitě, čímž je i formální podmínka splněna. Tento článek zde představuji proto, že v korpusu neroztříděných článků se objevil případ tematicky stejného článku o Veletrhu práce, který však do korpusu zařazen nebyl (viz dále jako příklad článku nerelevantního, který neprošel obsahovým kritériem).

(b) příklad článku nerelevantního, který neprošel obsahovým kritériem

Ukázkou takového případu je již výše zmíněný článek týkající se Veletrhu práce z dubna s č. 59 nesoucí titulky „Veletrh pomůže najít práci studentům“. Jediná souvislost s univerzitou je uvedena ve spojitosti s konáním akce v prostorách univerzity: „*Veletrh proběhne v uměleckém centru Univerzity Palackého v Olomouci od 9.30 do 17 hodin.*“ Na rozdíl od článku č. 56 zde není zmíněna organizační činnost univerzity ve věci. Článek tedy nevyhověl obsahovému kritériu a nebyl do korpusu relevantních článků zařazen z podobného důvodu jako příklad následující.

Jako další doklad článku, který nesplnil obsahové kritérium, může posloužit např. článek z dubna č. 226 s titulkem „Ornitologové zvou na výlet“ (viz html soubor příslušného měsíce na CD). Tento článek zve na akci pojmenovanou Vítání ptačího zpěvu a Univerzita Palackého v něm vystupuje pouze v této souvislosti: „*Na*

dopolední procházku olomouckými parky mohou ve čtvrtek vyrazit Olomoučané, kteří v 8 hodin přijdou na Žižkovo náměstí před budovu Pedagogické fakulty Univerzity Palackého.“ Jedna z fakult olomoucké univerzity zde slouží pouze jako orientační bod.

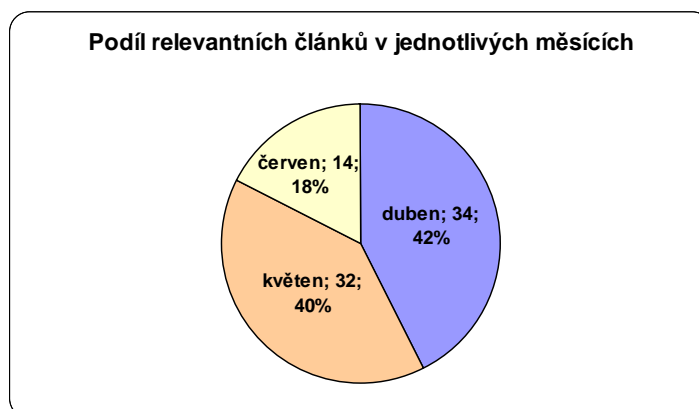
Dalším příkladem může být hned následující článek č. 227 s názvem „Wotienke: holandská zpěvačka v Divadle hudby“. Jedná se o pozvánku na vystoupení amsterdamské klavíristky a zpěvačky Wotienke v Divadle hudby. V tomto případě je článek nevyhovující po obsahové stránce, jelikož jediná zmínka o UP je v souvislosti se zpěvaččiným studiem: „S Olomoucí ji spojuje roční studium na Univerzitě Palackého. V průběhu studijní stáže v roce 2005 se dala dohromady se čtyřmi hudebníky z Valašského Meziříčí. Vznikla tak formace Wotienke & Band.“

(c) příklad článku nerelevantního, který nevyhověl po formální stránce

Příkladem tohoto příspěvku, který se do korpusu zkoumaných článku nedostal na základě nesplnění formální podmínky, je článek dubnový č. 190 informující o krádeži v knihovně UP. Text čítá 309 znaků a podle formálního kritéria musí obsahovat více než polovinu (tj. v tomto konkrétním případě 155 znaků) týkajících se bezprostředně UP. V textu se však ve spojitosti s univerzitou zmiňuje celkem 137 znaky. Na základě toho není tento článek do analyzovaného korpusu zahrnut.

Celkový počet článků, které prošly jak obsahovým, tak formálním kritériem, a jsou tedy relevantní pro můj výzkum, činí 82 (16,2 % z neroztříděné databáze 505 článků, za duben bylo vybráno 36 relevantních článků z 231, za květen 32 ze 168 a 14 ze 106 za měsíc červen, viz graf č.1).

Graf č. 1

I. U článků vyčleněných jako relevantní, budu dále zaznamenávat tyto **kvantitativní parametry**:

1. celkovou délku příspěvku (počítáno ve znacích), kdy příspěvky budou dále rozčleněny do skupin podle počtu znaků na:
 - A. do 500 znaků
 - B. 501–1000 znaků
 - C. nad 1001 znaků
2. kolik prostoru o UP je věnováno z celého článku:
 - A. méně než 1/4
 - B. 1/4–1/2
 - C. více než 1/2
3. frekvenci opakování příspěvku v korpusu (vyskytuje-li se stejný příspěvek v korpusu článků víckrát, např. jedná-li se o článek přebraný z jiného periodika, případně jeho další regionální mutace):
 - A. jedinečný příspěvek
 - B. příspěvek opakující se (zmnožený)⁷ – takový, u kterého lze zaznamenat pouze drobné formální rozdíly (obměna slovosledu a další změny neměnicí smysl sdělení; ukázka popsána dále, viz str. 26–27).

Jak už bylo zmíněno, předchozí zkoumaná kritéria jsou kvantitativního charakteru. Má práce se však nechce omezit pouze na statistické údaje. Chtěla bych se na příspěvky podívat také z kvalitativní stránky, a to hned ze dvou hledisek:

II. hledisko tematické: každému příspěvku bude přiděleno hlavní téma podle převažujícího obsahu v článku.

III. hledisko hodnotící: každému příspěvku bude přiděleno hodnocení, (tzn. v jakém tónu je o Univerzitě Palackého v Olomouci médií sdělováno).

Hodnocení může být:

- ▶ pozitivní
- ▶ neutrální
- ▶ negativní
- ▶ ambivalentní

⁷ Texty jsou chápány samostatně, snahou je postihnout, jak často se v médiích přebírají / přepisují / otiskují články stejné nebo s nepatrně odlišným zněním.

Je však velmi důležité specifikovat, co bude hodnoceno, protože existuje více možných pohledů. Do výzkumu budou zahrnuty dva různé přístupy⁸, které umožňují komplexnější pohled na to, jak je Univerzita Palackého prezentována v tisku. Mediální obraz UP bude posouzen jednak na základě hodnocení univerzity ve vazbě na širší souvislosti (v praktické části jako **Hodnocení I. – v širších souvislostech**). Tímto zkoumáním se nezjišťuje primární (explicitní) hodnocení subjektu, ale charakter skutečností, se kterými je instituce spojována. I to má totiž do značné míry vliv na vytváření obrazu (příznivého, nepříznivého) zkoumaného subjektu. Dalším přístupem, který bude uplatněn, je explicitní hodnocení obsažené v článku, tedy to, jak je zkoumaný subjekt (Univerzita Palackého, případně její představitelé, součásti či souvislosti bezprostředně se jí týkající) v článku kýmkoli (citovanou / parafrázovanou osobou, redaktorem apod.) explicitně (výslovně) hodnocen (formálně bude toto hodnocení v praktické části značeno jako **Hodnocení II. – explicitní**).

Články opakující se, tzn. ty, které jsou na třetí pozici svého kódu označeny písmenem B (viz v rozdělení I. 3.), jsou až na drobné rozdíly totožné. Není proto nic překvapujícího na tom, že se tato sdělení vesměs shodují ve svém hodnocení. Identické hodnocení však nemusí platit ve všech případech článků, které informují o totéž (a mají tedy totéž téma / tatož témata) či úzce souvisejícím, jelikož stejná informace může být podána odlišnými způsoby. To znamená, že hodnocení u článků, jejichž témata jsou stejná / podobná, nemusí být nutně stejné.

Hodnotící aspekt bude zaznamenáván zkratkami POZ pro pozitivní hodnocení, NEU pro neutrální, NEG pro negativní a AMB pro ambivalentní.

Tato kvalitativní kritéria podléhají pečlivému posouzení analytika.

Kvantitativní parametry článků jsou zaznamenávány kódy (písmennými – verzálkami A, B, C, viz tabulka 2 v přílohách. Na první pozici je zapsána celková délka příspěvku (viz dělení I.1.): velkým písmenem A články do 500 znaků, B články čítající 501–1000 znaků, C příspěvky přesahující 1001. Druhá (prostřední)

⁸ Inspirační k rozlišení hodnocení mi byla metodologie mediální společnosti Media Tenor, která tyto přístupy nazývá kontextem a tendencí, viz <http://www.innovatio.cz/methodology.php>

pozice zachycuje, kolik prostoru z celého článku je věnováno UP (viz dělení I.2.): analogicky bude značeno A, B, C. Na třetí pozici bude zaznamenáno (opět verzálkou), zda se jedná o příspěvek jediný, nebo opakovaný (v tomto případě tedy pouze A a B). Jednoduchý výpočet ukazuje, že celkový možný počet kombinací je 18. Avšak podle předchozího stanoveného kritéria, je-li příspěvek kratší než 500 znaků, potom musí být obsahově z většiny o univerzitě – a možnosti, že článek se věnuje z méně než poloviny tématu UP, jsou tedy vyloučeny. Tudíž, je-li na první pozici kód A, z podmínek vyplývá, že na druhé pozici nemůže stát A ani B, ale pouze C. Z čehož plyne, že kombinace AAA, AAB, ABA a ABB nejsou možné. Toto funguje zároveň jako způsob kontroly. Stane-li se, že za A následuje A nebo B, došlo v průběhu výběru článků do korpusu k chybě. Počet možných kombinací po odečtení těchto čtyř, z hlediska stanovených kritérií nemožných, je tedy 14.

4. Shrnutí problémů a otázek

4.1. Řešené problémy a otázky

Nejprve chci zodpovědět otázky související s kvantitativní částí výzkumu:

Otázka č. 1: V jakém druhu periodik se o univerzitě psalo nejčastěji?

Chtěla bych vyšetřit, zda se o univerzitě v daném období psalo více v celostátních, či regionálních denících (resp. v části novin společné pro celou republiku, nebo v části týkající se dané lokality, ve které deník vychází). V druhé řadě mě bude zajímat, jestli se sdělení vyskytovala více v seriózních, nebo bulvárních.

Otázka č. 2: Konkrétně ve kterých titulech se o Univerzitě Palackého psalo nejčastěji?

Otázka č. 3: V jaké míře jsou informace o univerzitě přebírány z tiskové agentury ČTK?⁹

Otázka č. 4: Kolik článků bylo otištěno na titulní straně?

Otázka č. 5: V jakých rubrikách je možné se nejčastěji setkat se subjektem UP?

Otázka č. 6: Jaká byla průměrná délka článků? Převažovaly články krátkého, středního, nebo dlouhého rozsahu (podle rozdělení na a/ < 500 znaků; b/ 500–1000 znaků; c/ > 1000 znaků)?

Následující otázky jsou svým charakterem na pomezí kvantitativního a kvalitativního výzkumu, kombinují tedy číselné výsledky (četnost, podíl) s obsahovými souvislostmi:

Otázka č. 7: Jaký byl podíl obsahu věnovanému univerzitě k obsahu celého článku? Přebíraly články s obsahem menším než čtvrtinovým, 1/4–1/2, nebo větším než polovičním?

Otázka č. 8: Převažovaly články jedinečné, či se příspěvky opakovaly v různých titulech (mutacích)?

Problémy čistě obsahového charakteru jsou tyto:

Otázka č. 9: Jaká témata se nejčastěji objevovala v souvislosti s UP ve vybraném období a v jakém poměru, tedy které tematické okruhy převažovaly?

⁹ Lze sledovat pouze případy, kdy je Česká tisková kancelář uvedena jako zdroj.

Otázka č. 10: V jakém duchu se sdělení nesla? Byly zprávy vzhledem k univerzitě pozitivní, negativní (případně ambivalentní), či neutrální?

Otázka č. 11: Je možné nalézt souvislost mezi tematickým zaměřením článku a jeho hodnocením?

4.2. Předběžné hypotézy a teze

Hypotézy k otázce č. 1

Předem odhaduji, že budou převládat články náležící do části regionální, nejvíce pak publikované v mutacích pro olomoucký kraj. Tuto hypotézu je možné podložit faktem, že v případě Univerzity Palackého se jedná o instituci náležející do olomouckého kraje, tudíž lze předpokládat, že sdělení v místně příslušném tisku budou četnější. Předběžná odpověď na otázku, zda se o univerzitě psalo více v seriózním, nebo bulvárním tisku, zní, že bulvární tisk bude spíše tím druhořadým. Soudím tak na základě toho, že univerzity jsou solidními institucemi a jen zřídka se stane něco, co by podnítilo zájem senzacechtivého tisku.

Hypotéza k otázce č. 2: Vzhledem k předchozí hypotéze, že převládající budou články spadající do mutací pro olomoucký kraj, si trůfám hádat, že nejvíce se budou články vyskytovat v Olomouckém deníku, ale v tomto případě se jedná víceméně o předběžný tip, skutečnost ukáže až výsledek analýzy, stejně jako odpovědi na otázku č. 1.

Zbývající otázky jsou jen těžko odhadnutelné, proto v jejich případě nebudu předjímat a na otázky odpovím až na základě výzkumu v části věnující se analýze.

5. Analýza článků o UP v tištěných denících

5.1. Periodika

Nejprve se chci blíže podívat na to, v jakém druhu periodik (celostátní / regionální; seriózní / bulvární) a v jakých konkrétních titulech byly relevantní články publikovány. Tato zjištění budou poté kvantifikována.

Články zahrnuté do korpusu za vybrané tříměsíční období byly zveřejněny v těchto titulech: **Deník** - Hodonínský, Hranický, Jičínský, Jihlavský, Olomoucký, Pardubický, Pelhřimovský, Prostějovský, Sokolovský, Šumperský a Jesenický deník, Třebíčský, Ústecký, Zlínský deník, **Haló noviny**, **Lidové noviny**, **Metro**, **Mladá fronta Dnes**, **Právo**.¹⁰

Pro větší přehlednost v grafech a tabulkách byly články publikované v Denících rozděleny do 3 skupin:

- vyčleněny byly články otištěné v **Olomouckém deníku**
- sloučeny do jedné skupiny byly příspěvky, které vyšly v **Denících na území Olomouckého kraje** mimo Olomoucký deník (Hranický deník, Prostějovský, Přerovský, Šumperský a Jesenický deník)
- články zveřejněné v **Denících, které vychází jinde než na území Olomouckého kraje**

Pro jednotlivé tituly budou pro tabulku použity zkratky:

HODD – Hodonínský deník

HRND – Hranický deník

JIČD – Jičínský deník

JIHLD – Jihlavský deník

OLD – Olomoucký deník

PARD – Pardubický deník

PELD – Pelhřimovský deník

PVD – Prostějovský deník

SOKD – Sokolovský deník

ŠJD – Šumperský a Jesenický deník

TŘEBD – Třebíčský deník

¹⁰ V Hospodářských novinách nebyl zjištěn ani jeden výskyt článku pojednávajícího o UP, který by odpovídal kritériím pro výběr článků relevantních pro tento výzkum. Tyto noviny vycházejí regionálně nerozlišeny.

ÚSTD – Ústecký deník

ZLD – Zlínský deník

Haló – Haló noviny

LN – Lidové noviny

Metro

MFD – Mladá fronta Dnes

Právo.

Vzhledem k tomu, že deníky typu Mladá fronta Dnes, Lidové noviny, Právo a Metro jsou sice celostátní (vycházejí na území celé ČR), avšak obsahují regionální mutace, které se pro dané území liší, budou články zveřejněné v rámci této mutace (rubriky Střední Morava, Morava a Slezsko apod.) řazeny k regionálním, nikoli celostátním. U Deníků je to přesně naopak – všeobecně se tyto noviny řadí mezi regionální (a jsou nazvané podle oblasti, ve které vycházejí), avšak uvnitř je sekce celostátní. Z toho vyplývá pravidlo, že je-li článek otištěn v části společné pro všechny oblasti, ve které Deník vychází, je označen jako celostátní.¹¹

¹¹ Žádný článek z korpusu relevantních článků však nebyl otištěn v celostátní části Deníku.

Pro druhy periodik budou k účelům zobrazení v tabulce použity zkratky:

C – celostátní; R – regionální; S – seriózní; B – bulvární; BEZ – bezplatné¹².

Tab. 1: Periodika

DUBEN				KVĚTEN				ČERVEN			
č.	period	C/R	S/B	č.	period	C/R	S/B	č.	period	C/R	S/B
1.	OLD	R	S	1.	LN	R	S	6.	OLD	R	S
2.	HRND	R	S	2.	ŠJD	R	S	7.	OLD	R	S
3.	ZLD	R	S	3.	OLD	R	S	19.	OLD	R	S
6.	MFD	R	S	4.	OLD	R	S	31.	OLD	R	S
18.	OLD	R	S	7.	MFD	R	S	33.	LN	R	S
25.	PVD	R	S	29.	Právo	R	S	35.	MFD	R	S
56.	OLD	R	S	46.	OLD	R	S	37.	Metro	R	BEZ
66.	MFD	R	S	59.	HODD	R	S	38.	MFD	R	S
68.	OLD	R	S	75.	JHLD	R	S	41.	MFD	R	S
84.	ZLD	R	S	85.	PELD	R	S	55.	Právo	R	S
85.	LN	R	S	86.	TŘEBD	R	S	60.	MFD	R	S
97.	ŠJD	R	S	87.	TŘEBD	R	S	61.	LN	R	S
99.	OLD	R	S	90.	Právo	R	S	68.	OLD	R	S
109.	OLD	R	S	91.	LN	R	S	88.	Právo	R	S
110.	LN	R	S	92.	Metro	R	BEZ				
111.	OLD	R	S	94.	MFD	R	S				
116.	MFD	R	S	98.	OLD	R	S				
120.	OLD	R	S	104.	JIČD	R	S				
121.	OLD	R	S	107.	OLD	R	S				
125.	MFD	R	S	108.	LN	R	S				
155.	MFD	R	S	110.	OLD	R	S				
160.	PVD	R	S	111.	ŠJD	R	S				
161.	LN	R	S	113.	ÚSTD	R	S				
169.	OLD	R	S	114.	PARD	R	S				
170.	OLD	R	S	115.	SOKD	R	S				
171.	MFD	R	S	118.	PELD	R	S				
179.	Haló	C	S	126.	OLD	R	S				
180.	LN	R	S	142.	PVD	R	S				
181.	MFD	R	S	143.	HRND	R	S				
184.	MFD	R	S	166.	HRND	R	S				
200.	Právo	R	S	167.	OLD	R	S				
201.	OLD	R	S	168.	Haló	C	S				
202.	MFD	R	S								
211.	MFD	R	S								
216.	OLD	R	S								
219.	OLD	R	S								

¹² V případě Metra byla speciálně vyčleněna kategorie „bezplatné“, neboť u tohoto deníku není hranice mezi seriózností a bulvárností tak jasná, i když jistou snahu o serióznost v tomto deníku vidět lze.

Z tabulky č. 1 je možné vyčíst, že články o Univerzitě Palackého jednoznačně převládaly v **regionálním a seriózním tisku**. V korpusu příspěvků vybraných jako relevantní pro tento výzkum se vyskytly pouze 2 případy náležející do skupiny celostátních deníků, a to publikované v Haló novinách (dubnový článek č. 179 a květnový č. 168). V případě Haló novin je však třeba zmínit, že tento deník vychází na celém území České republiky v jednotné podobě, tzn. nejsou v něm mutace náležející k příslušnému regionu. To může mít vliv na skutečnost, že na celostátní úrovni bylo o univerzitě informováno pouze v novinách, které vycházejí v celé ČR regionálně nepozměněny.

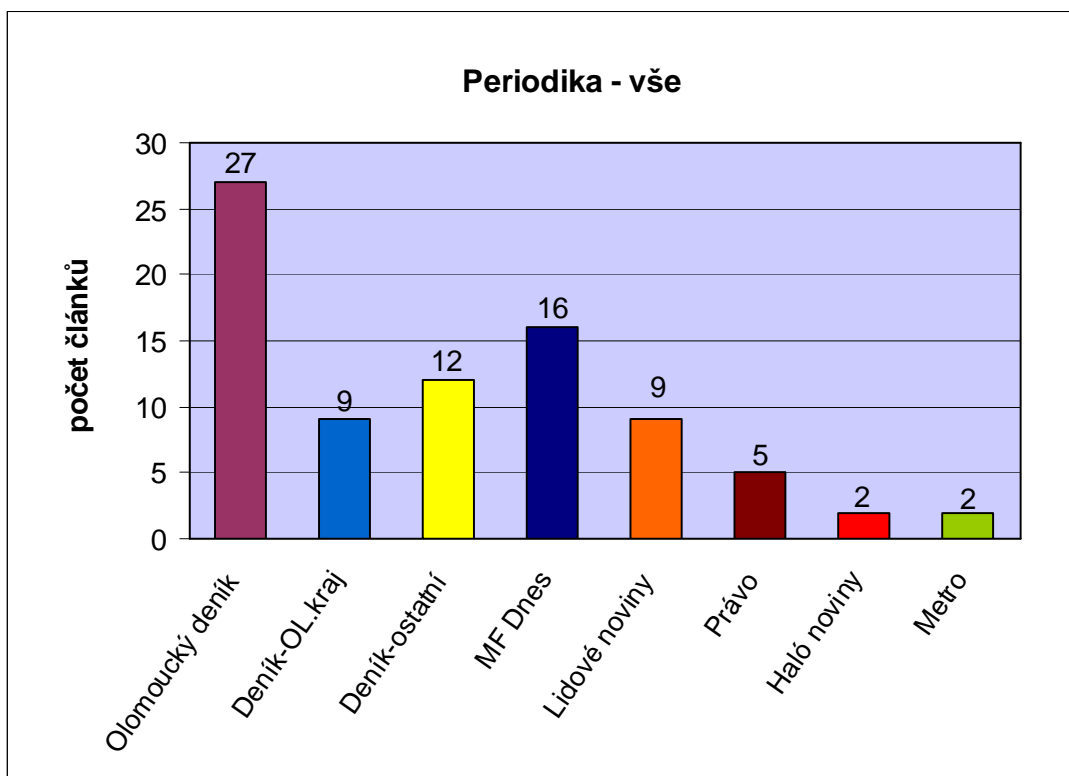
Nebyl nalezen žádný článek náležející do skupiny bulvárního tisku. **Všechny články** (z periodik, u kterých je serióznost jednoznačná, viz pozn. č. 11) byly **publikovány v seriózním tisku**. V denním tisku šířeném bezplatně bylo možné nalézt 2 články.¹³ 80 příspěvků vyšlo v regionálním denním tisku (případně mutacích), což činí 97,6 %. **Výsledek tedy odpovídá předběžné hypotéze, obě domněnky byly v tomto případě potvrzeny.**

Z nerozříděných 505 článků byl pouze 1 publikován v bulvárním tisku. Jedná se o dubnový článek č. 205 (viz html soubor na CD) otištěný 25. 4. 2008 v deníku Blesk pod názvem „Ve zkratce“. Tento příspěvek spadá do sportovní rubriky a už z jeho názvu vyplývá, že obsahově nebude příliš bohatý. Jsou v něm zachyceny stručné informace (vyjádřené vesměs jednou větou) z oblasti sportu, sportovních zajímavostí či výsledků sportovních utkání. Právě v kontextu posledně jmenovaného je zmíněna Univerzita Palackého, konkrétně její tým volejbalistek. Tento jediný představitel bulvární produkce neprošel výběrem podle stanovených kritérií, a proto nebyl do korpusu zahrnut. Zmiňuji ho zde z toho důvodu, že se jedná o jediný případ článku z nerozříděné databáze otištěný v bulvárním tisku za dané období, ač je pro mé zkoumání tento příspěvek nerelevantní.

Rozložení článků do konkrétních periodik znázorňují čtyři grafy níže. První zobrazuje výskyt článků v novinách za celé čtvrtletí, další ukazují, jaké bylo rozprostření článků v jednotlivých měsících.

¹³ Konkrétně v deníku Metro.

Graf č. 2

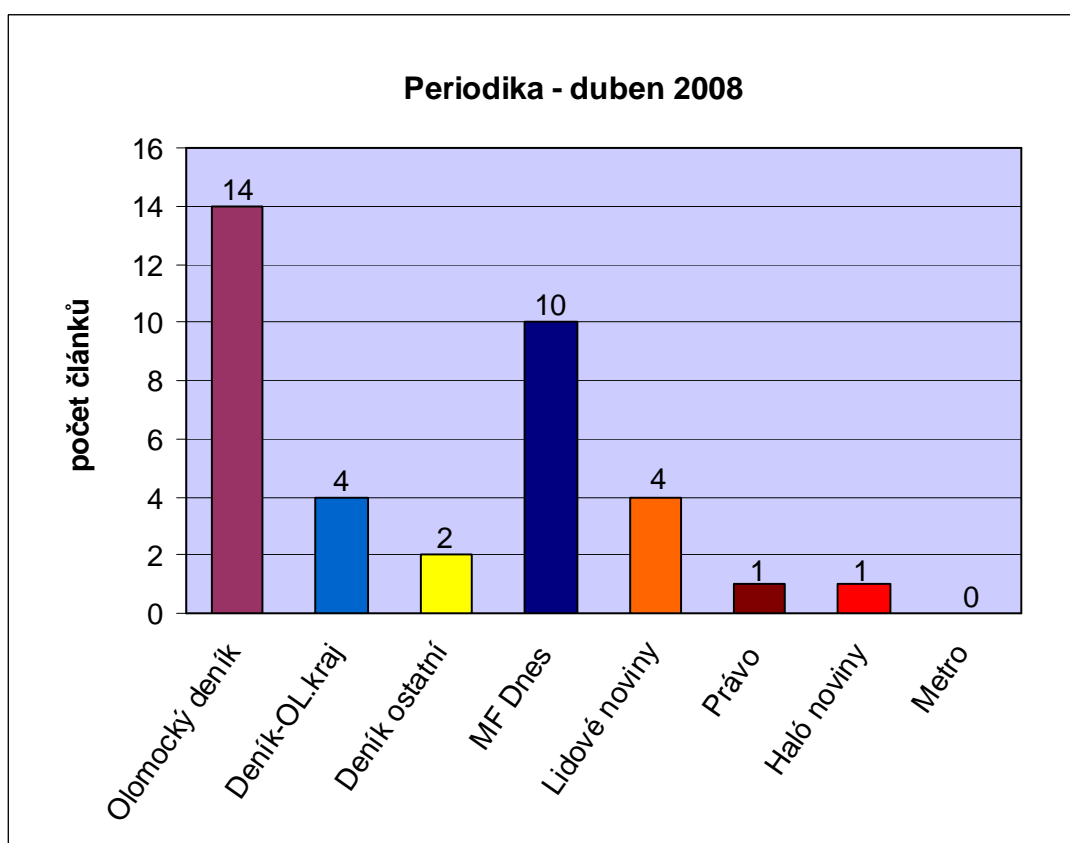

Co se týče konkrétních titulů periodik, články se nejčastěji objevovaly v **Olomouckém deníku**, a to ve 27 případech. **Byl tedy splněn i druhý předpoklad, že nejčetnějším periodikem, ve kterém je o UP informováno, je právě Olomoucký deník.** V ostatních Denících vycházejících mimo Olomouc vyšlo celkem 21 příspěvků, z toho 9 v Denících vycházejících na území Olomouckého kraje, zbylých 12 mimo tento kraj. 16 z celkového počtu 82 relevantních článků bylo publikováno v deníku Mladá Fronta Dnes. Tento deník sice spadá do kategorie periodik celostátních, ale ve všech případech se články nacházely v části určené pro Střední Moravu (regionální mutace). V Lidových novinách se zmínka o Univerzitě Palackého vyskytla celkem devětkrát, 3 z těchto případů náleží do rubriky „24 hodin na Moravě a ve Slezsku“. 5 článků za vytyčené období bylo otištěno na stránkách deníku Právo. Se 2 články se ve zkoumaném období bylo možné setkat jak v bezplatném deníku Metro, tak periodiku Haló noviny.

Rozprostření článků do titulů v jednotlivých měsících vesměs odpovídá celkovému výsledku. Z grafů lze vidět, že Olomoucký deník vystupuje jako nejčetnější periodikum ve všech měsících s výjimkou května, kdy o dva případy

převažuje kategorie „Deník-ostatní“ s Deníky publikovanými mimo Olomoucký kraj. Důvodem je jednak sloučení více Deníků do jedné skupiny (v měsíci květnu byly do této kategorie zahrnuty tyto Deníky: Hodonínský deník, Jičínský deník, Jihlavský deník, Pardubický deník, Pelhřimovský deník¹⁴, Sokolovský deník, Třebíčský deník,¹⁵ Ústecký deník), dalším vysvětlením může být také to, že v květnovém měsíci probíhal na středních školách na území regionu Vysočina projekt Exploze – Extra porce lokálního zeměpisu, o kterém bylo informováno v Denících vycházejících na území Vysočiny (konkrétně ve 4 článcích a týká se to Jihlavského deníku, Pelhřimovského deníku a dvou článků nalezených v Třebíčském deníku). Lze tedy říci, že články se nejčastěji vyskytovaly v Olomouckém deníku nejen za celé zkoumané období, ale také za jednotlivé měsíce.

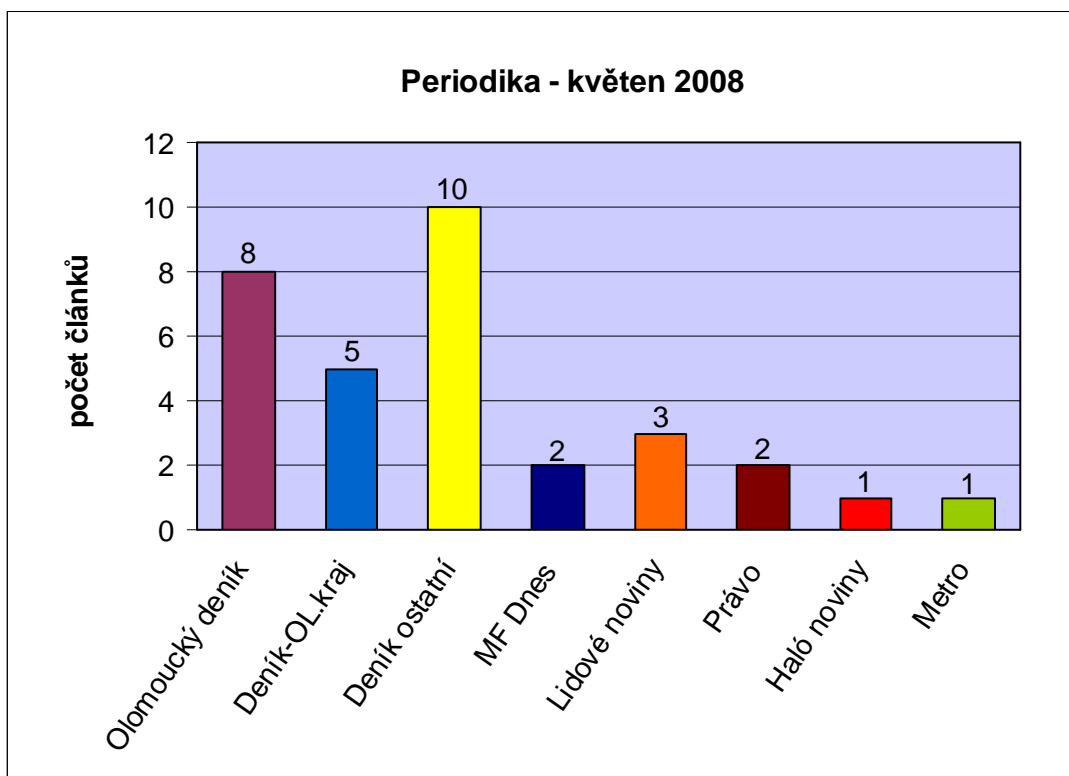
Graf č. 3

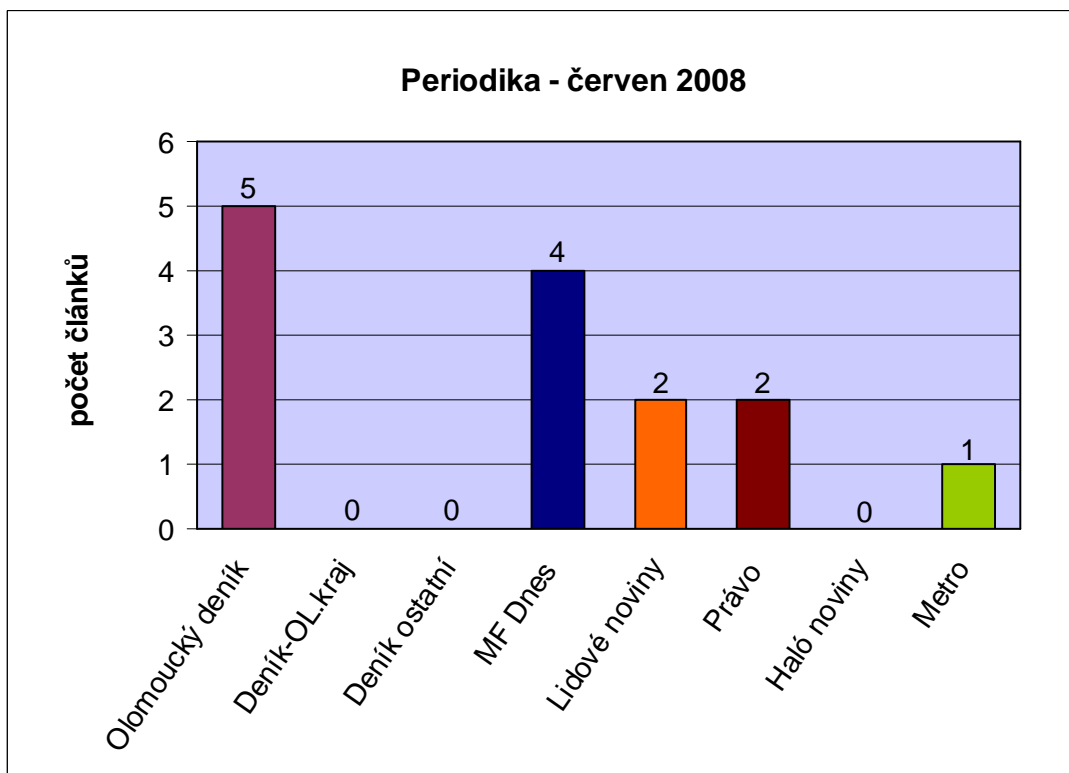
¹⁴ V tomto deníku byly za měsíc květen otištěny 2 příspěvky.

¹⁵ Rovněž nalezeny 2 články.

Graf č. 4

Graf č. 5

5.2. ČTK

Článků přebraných z ČTK bylo celkem 12 (6 dubnových, 3 květnové a 3 červnové) z celkového počtu 82, což činí necelých 15 %. Jednalo se o články měsíce dubna s čísly: 85, 110, 116, 161, 180, 181; květnové označené: 1, 91, 108; červnové příspěvky: 35, 37, 61. Nejvíce těchto článků (8) bylo otisknuto v Lidových novinách, 3 z nich náleží do rubriky 24 hodin na Moravě a ve Slezsku. Další 3 příspěvky byly publikovány v Mladé frontě Dnes, 1 v deníku Metro.

5.3. Titulní strana

Nyní bych ráda zodpověděla otázku, kolik článků z korpusu se vyskytlo na titulní straně. Nejprve je třeba upřesnit, co je myšleno „titulní stranou“, neboť v současnosti je velká část novin složena z několika sešitů (hlavní sešit, sešity týkající se různých témat – ekonomika, region, různě zaměřené přílohy atd.). Titulní strana je zde chápána jako první strana hlavního (prvního) sešitu. Na takto specifikované titulní straně bylo možné objevit celkem 5 příspěvků, a to 2 dubnové články (č. 121 a 201 – viz html soubor příslušného měsíce na CD) a 3 texty květnového měsíce (články 75, 86 a 107). V korpusu článků se lze také setkat s články, které byly publikovány na první straně jiného než hlavního sešitu. Takovýchto případů lze nalézt také 5, všechny v Mladé frontě Dnes zařazené do rubriky Střední Morava (dubnové články 66, 202 a 211, červnové 35 a 38). Je třeba podotknout, že ne všechny články uveřejněné na titulní straně jsou v databázi zařazeny do rubriky Titulní strana.

5.4. Rubriky

Co se týče zařazení článků do rubrik, tato otázka je poměrně nejednoduchá v tom, že každé noviny označují rubriku podobného zaměření jinak. Proto je třeba rubriky nějak „sjednotit“, aby nedošlo ke zkreslení, jelikož ve výsledku by se pravděpodobně odrazila skutečnost, že o Univerzitě Palackého bylo nejvíce informováno v Olomouckém deníku (v rubrice Olomoucko).

Z toho důvodu jsem rubriky rozdělila podle zaměření na:

Regionální rubriky – kam je zařazeno 14 POHLEDŮ Z ČECH, MORAVY A SLEZSKA (4×Deník), Jihlavsko (1×Deník), Morava (1× Deník, 1×Metro), Morava a Slezsko¹⁶ (9×LN), Můj kraj (9×Deník), Olomoucko (24×Deník),

¹⁶ V této rubrice Lidových novin vyšly články spojené pod titulek „24 hodin na Moravě a ve Slezsku“ – viz dále.

Prostějovsko (1×Deník), Střední Morava (16×MFD 1×Právo), Střední a východní Morava (4×Právo), VYSOČINA / OKOLNÍ OKRESY (2×Deník), Z regionů (1×Deník), ZPRAVODAJSTVÍ / HODONÍNSKO (1×Deník).

Nový job (1×Metro)

Titulní strana (2×Deník)

Z domova (2×Haló noviny)

Čtenář – reportér (2×Deník): tato rubrika náleží do oblasti „citizen journalism“, kdy se čtenář podílí na vytváření obsahu média.

24 hodin na Moravě a ve Slezsku: databáze Anopress chápe tuto část Lidových novin jako jeden článek, který zahrnuje několik zpráv přebraných z ČTK (připojena je informace, že „LN využívají servis agentury ČTK“). Tyto články však spojuje pouze lokalita Moravy a Slezska (a pravidelné zveřejňování na šesté straně), obsahově jsou však bez souvislosti. Například v Lidových novinách vydaných dne 10. 4. 2008 (článek č. 85) je v rámci celku 24 hodin na Moravě a ve Slezsku informováno o těchto událostech: schválení rozpočtu ostravského obvodu Mariánské Hory a Hulváky („Čtvrť ‚pod kuratelou‘ dostala rozpočet“), dočasné uzavření porodnice a novorozeneckého oddělení v Ostravě-Vítkovicích („Opravy dočasně uzavřou porodnici), nové složení Akademického senátu UP („Olomouc: Senát univerzity omladil“), informační letáky vzniklé spoluprací zlínských studentů s hasiči a aktivisty („Letáky pomohou lidem v krizi“) a soutěž olomouckého magistrátu na dodavatele elektřiny („Olomouc hledá dodavatele elektřiny“). Vzhledem k tomu, že každá zpráva zahrnutá do tohoto celku má vlastní titulek a mezi jednotlivými sděleními neexistuje obsahová spojitost (tím pádem univerzity se týká pouze vyčlenitelná část), chápu jednotlivé části jako samostatné a do korpusu zahrnuji pouze část vztahující se k UP (v tomto konkrétním případě tedy část s titulkem „Olomouc: Senát univerzity omladil“).

Analýza ukazuje, že v celkem 12 rubrikách sjednocených do skupiny „Regionální rubriky“ bylo otištěno celkem 75 článků. Z této skupiny zcela logicky vystupuje rubrika Olomoucko s počtem 24 článků. V rubrikách psaných „čtenáři-reportéry“ bylo možno najít 2 případy, podobně jako v rubrice „Titulní strana“.

Výsledek s nejvyšší četností článků v rubrice týkající se daného regionu jen potvrzuje analýzu druhů periodik, ve kterých se Univerzita Palackého zmiňovala

nejčastěji, tedy v regionálních periodících (případně regionální mutacích celostátního tisku).

5.5. Kvantitativní parametry článků

V následující části se chci blíže podívat na to, jak články vypadaly po formální stránce, tzn. jak byly rozsáhlé, jaká část článku se věnovala Univerzitě Palackého a jak tomu bylo s jedinečností / opakováním článků. Pro tyto účely byla sestavena tabulka 2 v přílohách, ve kterých jsou zaznamenány kódy článků podle pravidel uvedených v kapitole o metodice na str. 14.

Co do rozsahu článků, majoritní skupinou jsou příspěvky delšího charakteru, tzn. nad 1001 znaků (konkrétně je jich 46). Rozdíl mezi články krátkými (do 500 znaků) a středními (501–1000 znaků) je velmi malý – o dva výskyty převažují články středního rozsahu. Průměrná délka článků činí 1301 znaků.¹⁷ Nejkratší článek korpusu čítá 116 znaků, jedná se o dubnový článek č. 121 ze 14. 4. 2008 „Diskuze na webu o logu univerzity“, který obsahuje jedinou větu „*Čtenářům internetových stránek Olomouckého deníku se většinou nelíbí vítězný návrh nového loga Univerzity Palackého,*“ a odkazuje na reakce čtenářů v internetové diskusi ohledně loga UP (zveřejněno na straně 4 tohoto výtisku). Na druhou stranu nejrozsáhlejší článek korpusu dosahuje počtu znaků 3501 – květnový článek č. 107 týkající se rovněž loga UP – nazvaný „Fakulty odmítají logo univerzity.“

Zajímavé je, že valná většina zkoumaných článků se svým obsahem týká z větší části (tzn. více než poloviny) přímo zkoumaného subjektu. Poměr článků věnujících se Univerzitě Palackého menší než poloviční částí svého rozsahu ke zbývajícím je 18:64.

Dalším zkoumaným kritériem byla frekvence opakování článku v mutacích, bylo tedy zjišťováno zda byl článek jedinečný, nebo se objevil ve více titulech / mutacích. Výsledek analýzy podle tohoto kritéria ukázal, že převládají články jedinečné, tzn. ty, u kterých byl zjištěn jeden výskyt. Poměr článků vyskytujících se pouze jednou k článkům zmnoženým je 49:33.

Příkladem opakujících se článků mohou být hned první tři dubnové články zařazené do korpusu informující o volbách do Akademického senátu Filozofické fakulty Univerzity Palackého (články č. 1, 2, 3 z měsíce dubna). Všechny tyto články

¹⁷ Počítáno bez textu titulku, podtitulku, komentáře k fotografii, bez autora s domicilem, včetně mezer.

byly publikované první dubnový den v některé z regionálních variant Deníku, konkrétně Olomouckého deníku, Hranického deníku a Zlínského deníku. Každý článek má odlišný titulek (první nese název „Kampaň na fakultě: evropský unikát“, druhý „Plakáty a spoty lákaly k urnám“, třetí „Volby na filozofické fakultě v Olomouci poprvé s kampaní“). Autorkou článku č. 1 z olomoucké varianty je Petra Pášová, u dalších dvou je autorka označena kódem v závorkách jako „(paš)“. Jednotlivé články se od sebe liší v drobných detailech, např. doplněním (popř. vynecháním) podtitulku, doprovodné fotografie, drobnými změnami formulací: např. citace předsedy volební komise – v článku č. 1 je citován následovně: *„Volební účast na FF byla v roce 2005 o něco více než šestnáct procent. Naším cílem je zvýšení volební účasti alespoň na dvacet procent. Kampaň jsme se snažili pojmut humornou formou, aby byla blízká především studentům. Ve spotu účinkuje například kuchař z menzy, na plakátech je nejen postgraduální studentka, ale třeba i proděkan fakulty,“ doplnil předseda volební komise.*“ U článku č. 3 je tato citace takřka totožná, až na nezkrácené označení Filozofické fakulty. Poslední, to jest článek č. 2 se formálně různí od předchozích dvou daleko více, de facto v každé větě lze nalézt nějakou (byť nepatrnou) změnu. Citace je zde formulována takto: *„Volební účast byla v roce 2005 zhruba šestnáctiprocentní. K urnám chceme dostat alespoň dvacet procent voličů. Kampaň jsme se snažili pojmut humorně, aby byla studentům blízká. Ve spotu účinkuje kuchař z menzy, na plakátech je studentka, ale třeba i proděkan fakulty,“ doplnil předseda volební komise.*“ Už v první citované větě je možné najít několik rozdílů. Filozofická fakulta není vůbec uvedena (ani zkratkou, ani plným pojmenováním) a procentuální údaj o účasti ve volbách je formulován odlišně. Následující věta je stylizována naprosto odlišně. Dále lze vidět rozdíl v adverbiálním vyjádření „pojmut humorně“ a „pojmut humornou formou“, v druhé části téže výpovědi si lze všimnout vypuštění slova „především“ a také změny slovosledu. Poslední část citovaného sdělení se liší pouze vypuštěním spojení „nejen postgraduální“.

Na těchto třech článcích lze vidět, že přestože změn lze nalézt v jednom odstavci (dokonce jediné citaci) poměrně hodně, tyto drobné odlišnosti nemění smysl sdělení, proto je lze klasifikovat jako změny formální a drobné. Dalšími „skupinami“ opakujících článků jsou dubnové dvojice 97+109, 110+116, 160+169, 180+181, květnové články 2+3, čtveřice 75+85+86+87, 91+92, 98+104, 107+111, další čtveřice 113+114+115+118, 142+143, 166+167. Těchto skupin bylo tedy celkem 13.

5.6. Shrnutí

Zkoumání kvantitativních kritérií ukázalo, že nejčetnější byly příspěvky svým rozsahem přesahující počet 1000 znaků, tedy články poměrně dlouhé. Tomu odpovídá také výsledek průměrné délky článku, která činila 1301 znaků. Dalším měřítkem byl podíl obsahu věnujícího se univerzitě. Z tohoto hlediska byl největší podíl článků, které se subjektu Univerzity Palackého věnovaly z větší části svého obsahu (tj. více než poloviny textu článku). Dále bylo šetřeno, zda se články opakují v různých mutacích (příp. titulech), nebo dominují články jedinečné. Bylo zjištěno, že počet článků neopakovaných byl vyšší.

Bereme-li v potaz všechny tyto 3 kvantitativní kritéria zároveň, pak dominující skupinu tvořily články nejdelšího rozsahu s většinovým obsahem o Univerzitě Palackého a současně jedinečných.

Výzkum druhů periodik a titulů, ve kterých se o Univerzitě Palackého za zkoumané období sdělovalo, potvrdil předběžné hypotézy, že nejčastěji se o předmětu zájmu této práce psalo v regionálním a seriózním tisku, konkrétně v Olomouckém deníku. Zajímavá je rovněž spojitost mezi periodikem a rubrikou, ve kterých se univerzita objevila. Obojí totiž souvisí s lokální problematikou, převážná část zkoumaného materiálu spadá do rubriky regionálního zaměření. Na titulní straně hlavního sešitu bylo vydáno 5 příspěvků. Z ČTK bylo přebráno 15 % relevantních článků.

5.7. Témata článků

Jak bylo specifikováno již v metodické části, každému příspěvku je přiděleno právě jedno hlavní téma podle převažujícího obsahu (viz Tabulka témat a hodnocení článků v příloze).

Některá témata jsou natolik výrazná (ať už svou četností či charakterem), že mohou vystupovat zcela samostatně.

Samostatnými tématy jsou:

- volby do Akademického senátu
- logo UP
- nový obor Přírodovědecké fakulty
- transformace fakultních nemocnic

Mezi tématy článků jsou však případy, které je vhodné sdružit do obecnějších skupin. To následně umožňuje větší přehlednost v grafickém znázornění a zamezuje

určité rozříštění. Proto byly vytvořeny 2 speciální skupiny témat akce UP a projekty UP.

Mezi **akce UP** jsou zařazena témata:

- exkurze na Přírodovědeckou fakultu
- Veletrh práce
- Ex Libris
- návštěva vietnamského velvyslance
- Regionální speciální olympiáda
- konference Věda je zábava
- čtení z knihy Gottland
- cena Františka Palackého
- Přírodovědný jarmark
- Letní škola rozvojové pomoci

K **projektům UP** patří tato témata:

- MedVěd (Medializace Vědy)
- Matematika trochu jinak
- Exploze (Extra porce lokálního zeměpisu)
- příprava historické publikace Uničov
- projekt pro studenty Lékařské fakulty

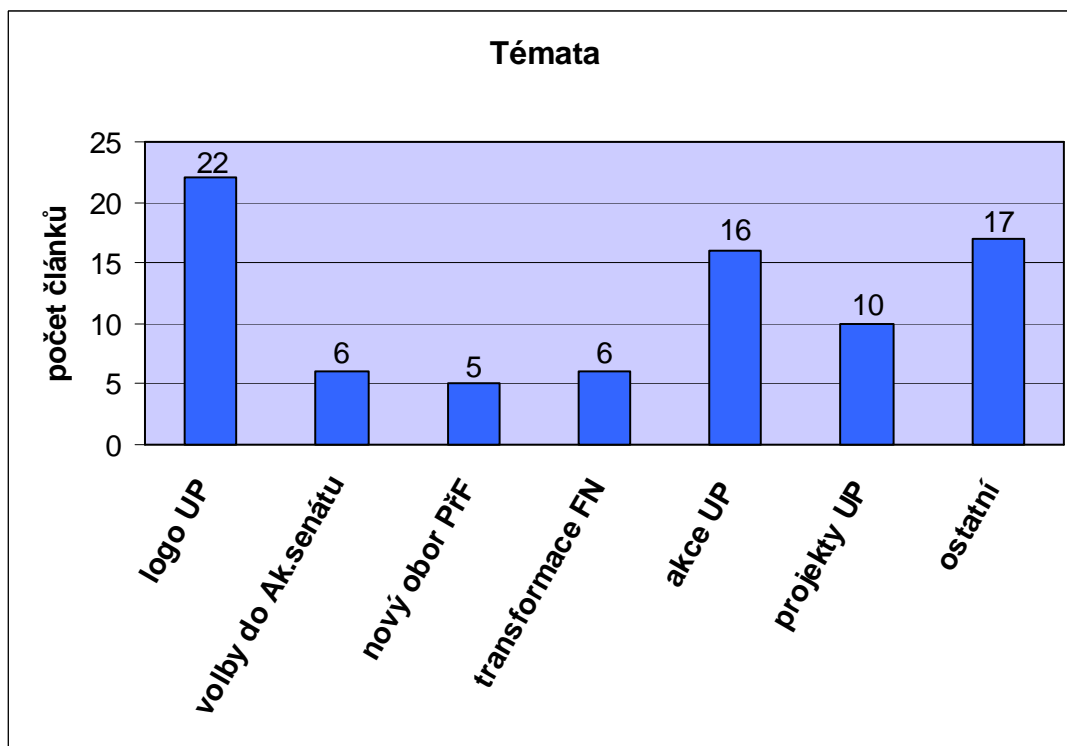
Dále byla vyčleněna skupina témat nazvaná „ostatní“ pro témata sporadická, která však nebylo možno přiřadit k akcím ani projektům UP.

Do skupiny **ostatní** spadají tato témata:

- soudní spor s Miladou Hirschovou
- nová jazyková učebna
- SZZk (státní závěrečné zkoušky)
- průzkum profesních preferencí studentů
- Akademik sport centrum
- obavy o Lékařskou fakultu
- nejmenování Iva Benedy děkanem PrF
- odvolání děkanky PdF Ludíkové
- finanční dar pro kabinet judaistiky
- nový systém proti plagiátorství

- 2. kolo přijímacích zkoušek
- nová budova PŘF

Graf č. 6

Zkoumané období bylo tematicky velmi různorodé. Univerzita Palackého se promítla celkem ve 31 tématech. Ve zkoumaném období bylo o univerzitě nejvíce sdělováno ve spojitosti s logem UP, a to konkrétně ve 22 případech (více o logu UP pojednáno v části o hodnocení článků).

Mezi dalšími tématy s vyšší četností byly například volby do Akademického senátu. O této záležitosti bylo informováno ve spojitosti s kampaní, která se konala za účelem zvýšení účasti studentů při výběru zástupců do Akademického senátu. Poměrně dost bylo informováno také o novém oboru PŘF a transformaci fakultních nemocnic v souvislosti s Lékařskou fakultou UP.

Konkrétními akcemi, o kterých bylo informováno ve sdruženém tématu akce UP nejčastěji, byly Přírodovědný jarmark a vyznamenání Milana Kamínka cenou Františka Palackého.¹⁸

Z projektů UP vystupovaly *Exploze*¹⁹ (4 články) a *MedVěd*²⁰ (3 články) organizované Přírodovědeckou fakultou Univerzity Palackého.

¹⁸ V obou případech se články s těmito konkrétnějšími tématy vyskytly třikrát.

Celkově byla činnost Přírodovědecké fakulty UP ve zkoumaném období výrazná. Fakulta během těchto tří měsíců realizovala četné aktivity – chystala otevření nového oboru se zaměřením na vojenské laserové a termovizní systémy, uskutečnila projekty MedVěd (Medializace vědy), Matematika trochu jinak, Exploze, organizovala akce jako Přírodovědný jarmark či konferenci Věda je zábava. Celkem bylo v tomto čtvrtletí informováno o 7 konkrétních činnostech uskutečňovaných PřF UP (otevření nového oboru, exkurze na PřF, konference Věda je zábava, Přírodovědný jarmark, MedVěd, Matematika trochu jinak, Exploze) v 18 článcích.

Do skupiny článků ostatních bylo zařazeno 17 příspěvků.

5.8. Hodnocení článků

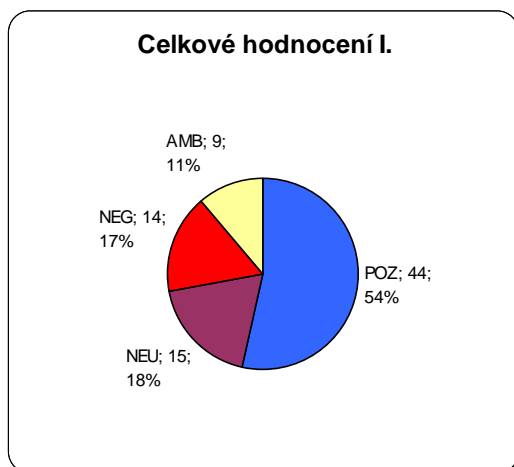
Jedním z hlavních cílů mého výzkumu je zjistit, jak je Univerzita Palackého prezentována v tištěných médiích, tzn. jaký vytvářejí noviny obraz instituce Univerzity Palackého. Tato skutečnost vyplývá především z toho, jakým způsobem, tónem je o univerzitě sdělováno v denním tisku. To je zkoumáno na základě ohodnocení každého článku na škále pozitivní – neutrální – negativní – ambivalentní. Nutno podotknout, že hodnocení vychází ze dvou různých pohledů definovaných v metodice výzkumu (viz str. 14–15). Každému článku jsou tedy přidělena dvě hodnocení podle toho, jaké bylo v textu výslovné hodnocení univerzity (hodnocení II.) a hodnocení univerzity v širších souvislostech (hodnocení I.). Jednotlivá hodnocení jsou zobrazena v příloze v Tabulce témat a hodnocení článků.

¹⁹ Extra porce lokálního zeměpisu.

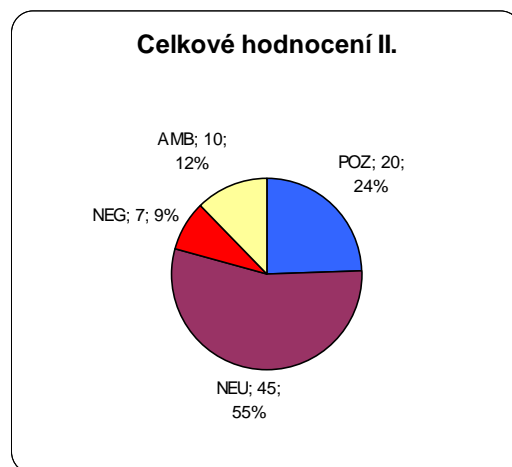
²⁰ Medializace vědy.

5.8.1. Celkové hodnocení – procentuálně

Graf č. 7

Graf č. 8

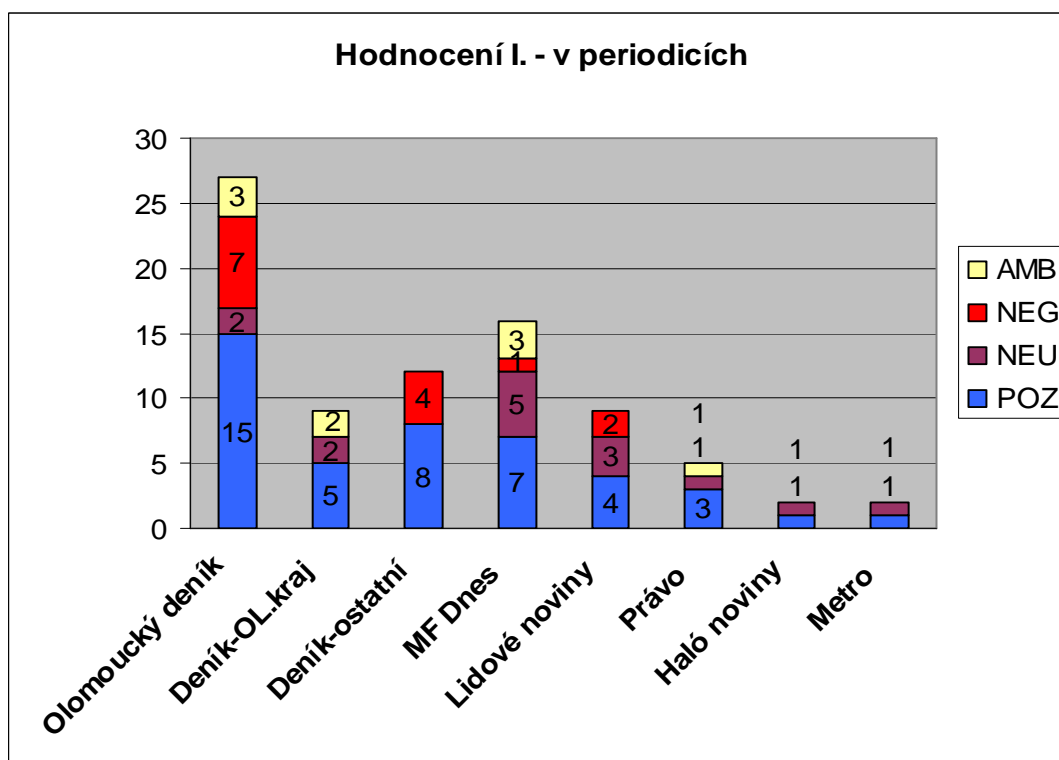

Tyto dva grafy znázorňují podíl pozitivních, neutrální, negativních a ambivalentních článků v obou rovinách hodnocení.

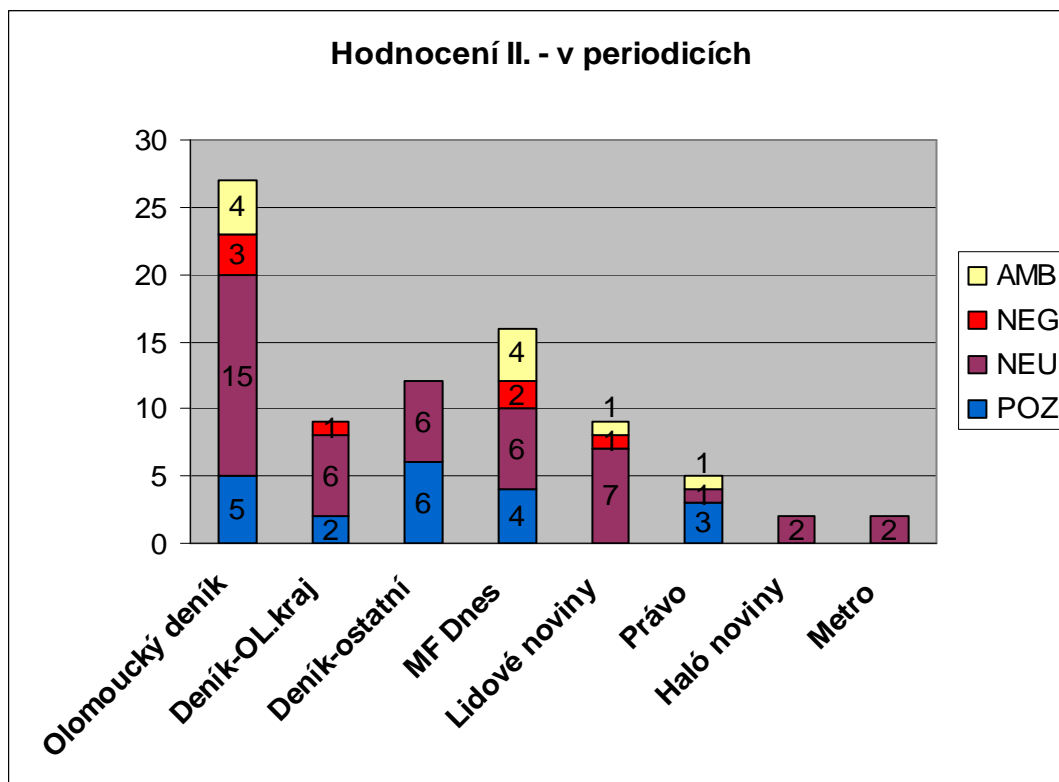
Z prvního grafu lze vyčíst, že UP se odrážela v tištěných médiích většinou pozitivně, a to ve 44 článcích z 80, což činí 54 % (viz graf č.7 – Celkové hodnocení I.). Vyslovené názory (viz graf č. 8 – Celkové hodnocení II.) vztahující se k subjektu univerzity či souvislostí se jí týkajících byly z 55 % neutrální. Zjednodušeně by se tedy dalo říci, že obraz Univerzity Palackého v Olomouci vytvářený tištěnými médii během zkoumaného období byl pozitivní. V negativních souvislostech bylo o univerzitě sdělováno ve 14 článcích, dvojí hodnocení na této úrovni bylo obsaženo v 9 případech. Instituce byla explicitně hodnocena většinou neutrálně, kladně potom častěji nežli záporně.

5.8.2. Hodnocení v jednotlivých periodických

Graf č. 9

Graf č.10

Grafy zobrazují počty hodnocení (I. a II.) v jednotlivých periodicích (případně ve skupině více Deníků).

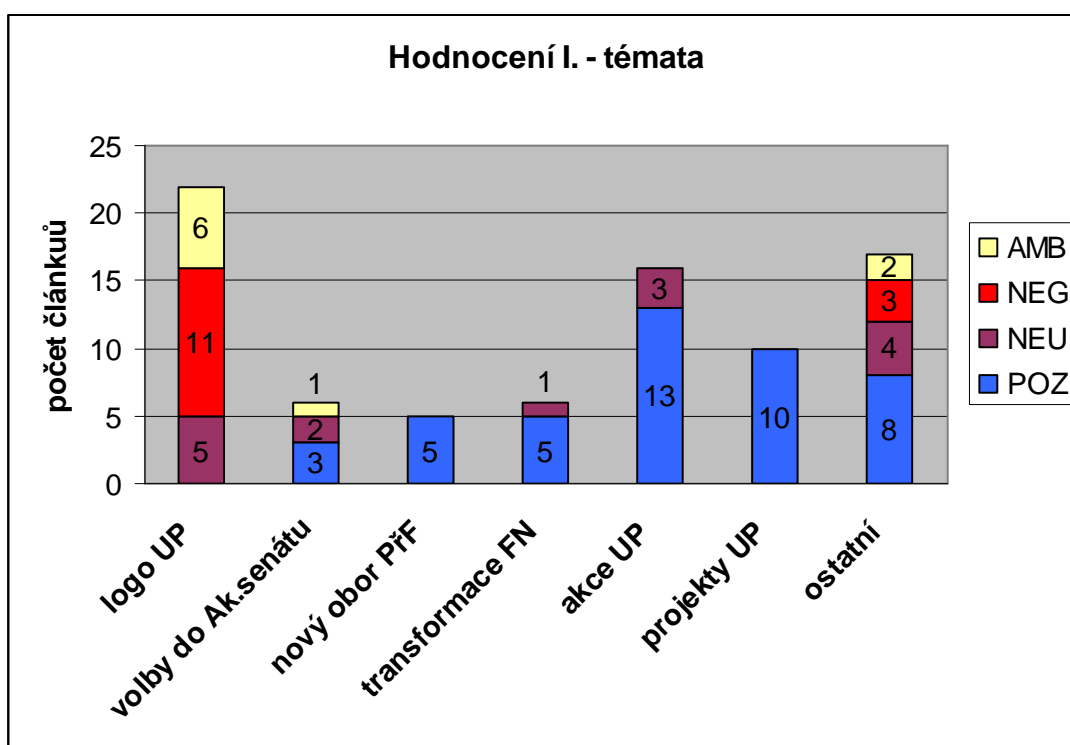
Z grafu č. (hodnocení I.) je zřejmé, že i v periodicích jednotlivě bylo nejčastější pozitivní hodnocení. V hodnocení II. se ve většině případů periodik hodnocení shodovalo s celkovým výsledkem – tj. neutrálním. Pouze v jednom případě, a to v deníku Právo, převažovalo hodnocení pozitivní, ve skupině Deníků vydávaných mimo Olomoucký kraj byl počet explicitně hodnocených příspěvků jako neutrálních roven pozitivním.

5.8.3. Hodnocení – témata

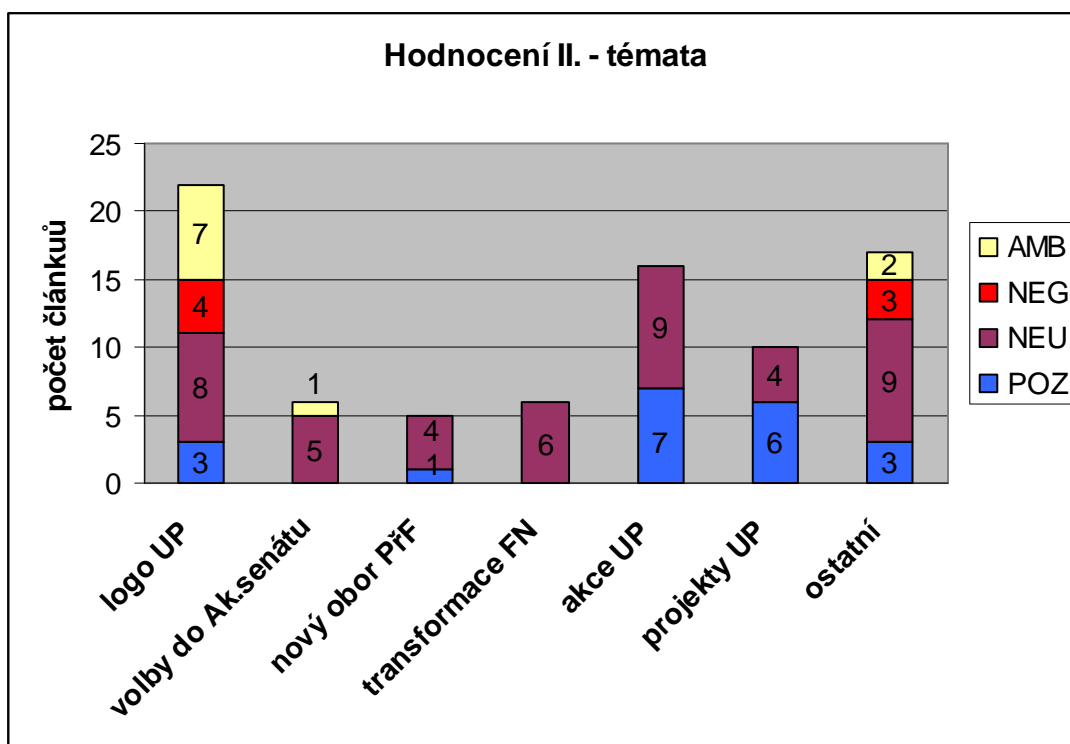
Články stejného tematického zaměření se nemusejí nutně shodovat v hodnocení, jelikož stejná informace může být podána odlišnými způsoby.

Jak se hodnocení článků projevilo v jednotlivých tématech, ukazují grafy č.11 a 12. (Hodnocení bylo zkoumáno na dvou úrovních – viz kap. Metodologie a materiál str.14–15.)

Graf č. 11

Graf č. 12

Nejčetnější tematický celek – logo UP – bylo v širších souvislostech hodnoceno v jedenácti případech negativně. Co se týče explicitního hodnocení, články nebyly příliš jednotné – hodnocení se různilo podle uvedených citací a redaktorem vyjádřených hodnotových soudů. O hodnocení tématu loga UP bude pojednáno samostatně v následující kapitole „Hodnocení – logo UP“.

Hodnocení tématu voleb do Akademického senátu v širších souvislostech převládalo pozitivní (ve třech případech, dvakrát bylo toto hodnocení neutrální, jednou ambivalentní). Explicitní hodnocení bylo převážně neutrální (v pěti případech ze šesti).

Nový obor Přírodovědecké fakulty byl ve všech případech hodnocení I. pozitivní, hodnocení explicitní dominovalo neutrální (pouze v jednom případě bylo pozitivní).

Téma transformace fakultních nemocnic vzešlo z hodnocení v širších souvislostech pozitivně. Je to z toho důvodu, že studenti protestovali proti transformaci nemocnic na univerzitní nemocnice, jelikož se obávali o budoucnost výuky mediků a následnou kvalitu zdravotnické péče. To lze interpretovat tak, že měli zájem o udržení úrovně jak vzdělání, tak následné praxe. Explicitní hodnocení

bylo ve všech článcích týkajících se tématu transformace fakultních nemocnic neutrální.

Pozitivně byla v širších souvislostech hodnocena také skupina témat sdružených do kategorie akce UP (ve třinácti případech, ostatní tři byly hodnoceny neutrálně). Explicitně bylo toto téma hodnoceno buď neutrálně (devět článků), nebo pozitivně (sedm příspěvků).

Všechny projekty byly klasifikovány v širších souvislostech jako pozitivní, hodnocení explicitní se střídalo pozitivní (v šesti případech) s neutrálním (čtyři články).

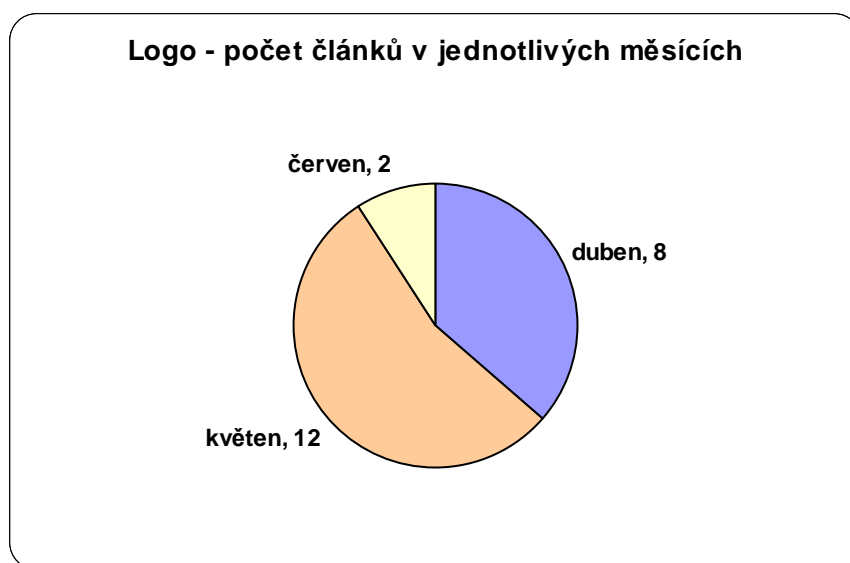
Mezi „pozitivní témata“ patřily všechny projekty UP a většina jejich akcí (kromě besedy Ex Libris a návštěvy vietnamského velvyslance – tato témata byla neutrální). Dalším tématem, které vytvářelo pozitivní obraz UP byla například realizace nové jazykové učebny nebo finanční dar kabinetu judaistiky (obojí řazeno do kategorie ostatní).

Naopak mezi témata spíše negativní patří logo UP a soudní spor s prorektorkou Miladou Hirschovou.

5.8.4. Hodnocení loga UP

Vzhledem k tomu, že nejvíce článků z korpusu relevantních příspěvků (více než jedna čtvrtina) se věnovalo tématu loga UP, zaslouží si toto téma zvláštní pozornost (především v oblasti hodnocení).

Graf č. 13

„Kauza“ loga UP vrcholila v měsíci květnu, což dosvědčuje graf č.13, ze kterého je jasně vidět, že více než polovina všech článků týkajících se loga, byla zveřejněna právě v tomto měsíci. V následující části jsou komentovány jednotlivé články o logu UP.

Logo v měsíci dubnu

Článek č. 99:

První příspěvek o logu UP přináší informace o plánované změně stávajícího loga UP a průběhu výběru jeho „nástupce“. Článek je uzavřen zdůvodněním potřeby nového loga. Univerzita je v tomto článku týkajícím se loga UP prezentována v širších souvislostech neutrálně. To znamená, že v něm nejsou uvedeny informace, které by vytvářely pozitivní, nebo negativní obraz univerzity. Z článku není patrné, zda výběr nového loga má kladný, nebo naopak negativní dopad na obraz UP.

Explicitní hodnocení je zde rovněž neutrální. Konstatování, že „...*ne každému se však tři nejlepší loga líbí,*“ by mohlo také znamenat, že například jednomu ze sta se logo nezamlouvá.

Článek č. 110:

Článek patří v obou typech hodnocení do skupiny článků neutrálních. V hodnocení týkajícího se širších souvislostí je tomu tak proto, že pouze sděluje, kdo je autorem vítězného loga UP, jakým způsobem bylo logo vybráno, jaká je jeho vizuální podoba a kdy bude návrh oficiálně představen. Na závěr jsou připojeny doplňující informace o autorce Věře Marešové (VŠ, kterou vystudovala a její dosavadní úspěchy v oboru). Toto je typická ukázka zprávy přebrané z ČTK, která přináší informaci ve své základní podobě. Co se týče výslovného hodnocení, to není v článku obsaženo.

Článek č. 111:

Opět článek informující o výsledku soutěže a termínu jejího slavnostního vyhlášení, svým charakterem je článek velmi podobný předchozímu. Hloubkové hodnocení je v tomto článku neutrální. V rovině explicitní lze nalézt pozitivní hodnocení

redaktora: „Univerzita Palackého v Olomouci se bude pyšnit novým logem z dílny Věry Marešové.“²¹

Článek č. 116:

Jedná se o téměř totožnou verzi příspěvku č. 110 (zdroj ČTK). Chybí zde pouze dodatečné informace o autorce, změny ve formulacích jsou nepatrné (není uvedena osoba tiskového mluvčího UP Ondřeje Málka). Článek je tedy v obou typech hodnocení neutrální stejně jako v případě článku 110.

Článek č. 120:

Na tento článek odkazuje poznámka na první straně vydání²² (viz článek 121 níže). Samotný příspěvek pak sestává ze dvou částí – uvozujícího textu a názorů z internetové diskuze o budoucím logu UP. Reakce na podobu nového loga, které by mělo prezentovat univerzitu, jsou záporné, z čehož vyplývá negativní hodnocení širších souvislostí v článku. Co se týče výslovného hodnocení, je třeba v tomto případě vycházet jak z negativních názorů čtenářů, tak i hodnotící formulací novináře v úvodu o tom, že univerzita se bude pyšnit novým logem. Explicitní hodnocení v článku je tedy ambivalentní.

Článek č. 121:

Tento článek, nebo přesněji řečeno věta (odkazující na „anketu“ uvnitř periodika, viz článek 120 výše) informuje o výsledku proběhnuvší diskuze na webových stránkách Olomouckého deníku. Závěr není pro UP pozitivní, proto je hodnocení širších souvislostí v článku negativní. V tomto případě však není vysloven názor konkrétní osoby, ale je pouze konstatován výsledek diskuze, proto je zde explicitní hodnocení neutrální.

Článek č. 211:

Tento příspěvek přináší informace o tom, že návrh nového loga univerzity vyvolal kritiku a způsobil na akademické půdě vznik petice. V širších souvislostech je proto článek vyhodnocen jako negativní, neboť taková reakce vypovídá o nespokojenosti. U explicitního hodnocení je tomu tady trochu jinak, protože na jednu stranu je logo

²¹ Tato první věta článku je totožná s úvodní větou článku č. 120. Zbytek článku se neshoduje.

²² Zajímavé je, že v databázi vlastní článek předchází poznámce na něj odkazující.

nazýváno jako „absurdní“ a „nedůstojné“, na druhou stranu je vysloven kladný názor na Univerzitu Palackého jakožto „tradiční vzdělávací a vědeckou instituci“.

Článek č. 219:

Opět případ, kdy jsou zveřejněny názory čtenářů webových stránek Olomouckého deníku na návrhy loga, které se dostaly do užšího výběru soutěže. Hodnocení širších souvislostí je zde negativní, neboť celkově se návrhy i soutěž setkala s negativními ohlasy, v článku není publikována ani jedna pozitivní reakce. Co se týče výslovného hodnocení, to je ambivalentní – najdeme zde vyjádřený kladný názor na stávající logo, které je podle čtenáře dobré a má již nějakou tradici, tudíž není důvod jej měnit. Naopak velmi záporně působí tato reakce: *„Osobně mám pocit, že se univerzita ráda tváří jako staré dobré rodinné stříbro, ale možná je to sebeklam! Až to bude ústav, na který se bude snažit dostat špička z řad studentů a univerzita si bude vybírat, nebude potřeba dle mého názoru zbytečných soutěží na nové logo.“* A to je jeden z mála odmítavých názorů.

Logo v měsíci květnu

Článek č. 1:

Negativní hodnocení tohoto článku v širších souvislostech je opodstatněno tím, že zavedení nového loga UP vzbudilo negativní reakce veřejnosti a vyústilo v petici.

Výslovné hodnocení v článku je obsaženo jak pozitivní (předseda poroty pro výběr loga předkládá pozitiva nového znaku), tak negativní (autor petice kritizuje nedostatečnou diskuzi o zavedení nového loga UP). V tomto případě je tedy explicitní hodnocení ambivalentní,

Článek č. 2:

Výslovné hodnocení je v článku pozitivní. Několik lidí zde uvádí pozitiva nového loga.

Hodnocení v širších souvislostech hodnotím ambivalentně z toho důvodu, že je zde viditelná jasná snaha podat logo jako pozitivní krok, avšak skutečnost, že proti tomuto logu vznikla petice pozitivní není.

Článek č. 3:

Text článku je identický s předchozím (č. 2), proto i hodnocení je totožné.

Článek č. 4:

Dalo by se skoro říci, že tento příspěvek je protipólem 2 předešlých článků (č. 2 a 3), které uváděly argumenty hovořící ve prospěch zavedení znaku. V tomto článku naopak převažují názory „opozice“, tedy odpůrců nového loga. V obou rovinách je hodnocení negativní. V té hloubkové je tomu tak proto, že petice a nedostatečná diskuze o logu na akademické půdě nebudí dobrý dojem. Co se týče explicitní roviny, je uvedeno několik negativ nového znaku.

Článek č. 7:

Z článku vyznívá, že jednotný vizuální styl je krokem pozitivním. Avšak na druhou stranu podoba nového loga, které má být součástí tohoto vizuálního stylu, vzbudila nesouhlas, který vyústil v petici. Z těchto důvodů je hodnocení širších souvislostí v příspěvku ambivalentní.

Ambivalentní je v tomto případě i hodnocení výslovné, protože jsou zde uvedeny jak klady tak i zápory nového loga UP.

Článek č. 29:

Obojí hodnocení je v článku ambivalentní. V případě hloubkového hodnocení vyplývá ambivalence z toho, že část akademické obce logo neakceptuje, část naopak ano. Petice, která proti výběru nového loga vznikla, nesvědčí o ničem pozitivním. Naopak je v článku nastíněno, že vedení univerzity je přístupné diskuzi a je ochotné akceptovat názory akademické obce.

Co se týče explicitního hodnocení, lze v článku nalézt názor na logo kritický (*„Myslím, že nové logo není příliš kvalitní, nepůsobí reprezentativně ani zajímavě. Bylo by snad vhodné pro nějakou technickou vysokou školu, ale ne pro Univerzitu Palackého.“*) i tak pochvalný (*„Návrh je vtipný a inteligentní ve svém konceptu, odkazuje na mláď, rychlý růst univerzity a její perspektivu.“*).

Článek č. 107:

Hodnocení širších souvislostí v článku je ambivalentní. Petice vytváří negativní dojem, neboť značí, že je něco v nepořádku. Je informováno, že k petici se připojily také akademické senáty některých fakult, které vyslovují svůj negativní názor (hodnocení explicitní), avšak sdělují, že budou respektovat rozhodnutí rektora, který má mít v této věci definitivní slovo. Rektor UP zase naznačuje, že neopomine názor širší akademické veřejnosti.

Explicitní hodnocení je zde negativní, jednak vyplývající z již zmíněného negativního názoru Akademického senátu PrF, jednak jsou předloženy zápory loga ze strany organizátora petice.

Článek č. 111:

Tento příspěvek otištěný v Šumperském a Jesenickém deníku se jeví jako upravená (zkrácená) verze článku č. 107, který byl otištěn v jiné verzi Deníku, a to Olomouckém. Hodnocení širších souvislostí je opět ambivalentní, neboť petice sama o sobě vyjadřuje nespokojenost a budí tak negativní dojem. Na druhou stranu je zmíněno pokračování debaty a tím je naznačena naděje na vyřešení sporu.

Hodnocení explicitní je v tomto případě negativní, neboť jsou uvedeny pouze negativní reakce na nové logo UP: *„Akademický senát právnické fakulty vyjádřil na svém zasedání nesouhlas s grafickou podobou loga. Osobně, mně logo přijde spíše komerční než jako výraz historických základů univerzity.“* *„Nové logo je příliš barevné, takže spíše odkazuje k nějaké firmě, která se zabývá obchodem s barvami. I jeho tvar šestiúhelníku vypadá spíš jako znak nějaké optické nebo chemické firmy.“*

Články č. 113, 114, 115, 118:

Článek stručně informuje o petici proti novému logu UP ze strany studentů, vyučujících a některých akademických senátů: *„Proti novému logu Univerzity Palackého, které škola představila koncem dubna, podepsalo petici už zhruba 1600 studentů a učitelů. Svůj nesouhlas s podobou znaku nyní vyjádřily také akademické senáty právnické a pedagogické fakulty.“*

Hodnocení v širších souvislostech je zde negativní, neboť tato informace nebudí dobrý dojem. Explicitní hodnocení není uvedeno, proto je neutrální.

Logo v měsíci červnu

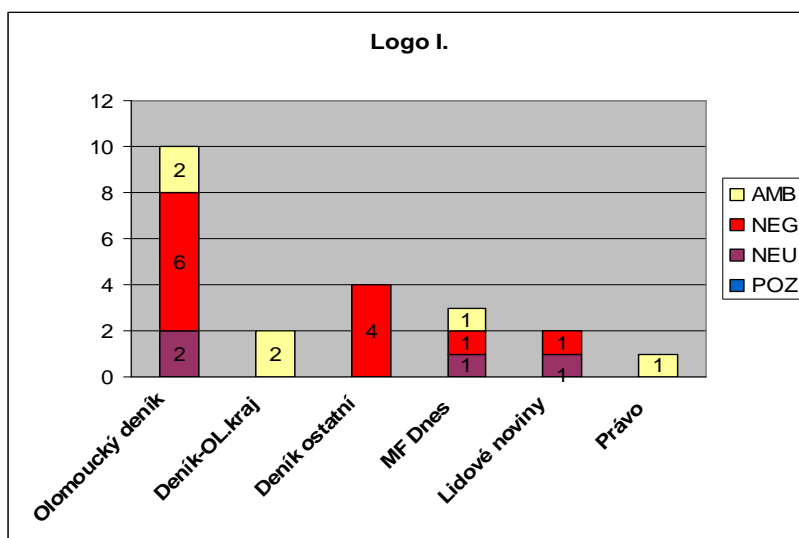
Článek č. 6:

Tento příspěvek vyznívá jako postesek nad „nekončícím“ sporem o novém logu UP. *„Je to už víc jak měsíc, co vedení Univerzity Palackého v Olomouci představilo vítězný návrh nového loga. Jenže debata nad jeho podobou stále není u konce. Naposledy nad ním členové akademické obce diskutovali včera v aule Filozofické fakulty. Ale ani po dvou hodinách se akademici ničeho nedobrali.“* „Včerejšek v rozhodování nepomohl ani rektorovi univerzity Lubomíru Dvořákovi.“ Samozřejmě je zmíněna petice. Z těchto důvodů je hodnocení v širších souvislostech negativní. Explicitní hodnocení je ambivalentní.

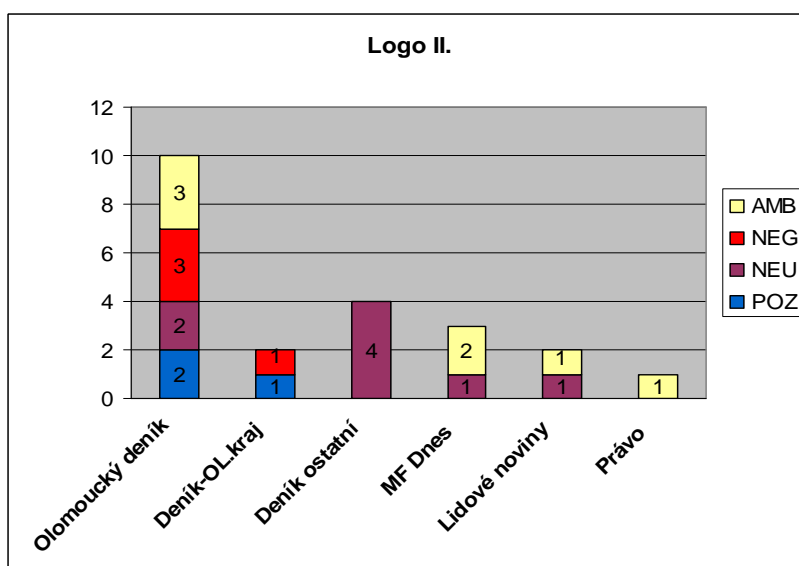
Článek č. 7:

V obou rovinách hodnocení je článek negativní, jsou zde představena pouze negativa nového loga, opět je zmiňována petice a nespokojenost s logem UP.

Graf č. 14

Graf č. 15

Hodnocení loga v jednotlivých periodických znázorňují grafy č. 14 a 15. Z prvního grafu je vidět, že hodnocení I. tématu loga bylo ve většině případů negativní (pouze ve dvou Denících vydávaných mimo Olomoucký kraj a v deníku Právo bylo toto hodnocení neutrální).

Druhý graf demonstruje, že logo UP vyšlo z explicitního hodnocení jako neutrální.

Shrnutí kauzy logo UP

Po podrobnějším prozkoumání jednotlivých článků pojednávajících o logu je viditelné, že téma se postupně vyvíjelo. Z počátku byly zveřejňovány informace o soutěži, jejím průběhu (třech postupujících návrzích do druhého kola soutěže, poté vyhlášení vítězného návrhu). Soutěž byla zdůvodněna potřebou jednotného vizuálního stylu.

Postupně, jak se veřejnost o budoucí změně loga dozvíдалa, setkal se tento krok s nesouhlasem (vznikla kupříkladu internetová diskuze na webu Olomouckého deníku, byla iniciována petice proti vítěznému návrhu loga UP). Názorová nejednotnost se stále prohlubovala. Zajímavé jistě je, že v některých člancích byly uváděny argumenty obou stran (příkladem mohou být květnové články č. 1 a 7), v jiných zase prezentovány názory jen jedné ze stran (například články 2 a 3 z měsíce května podávají pouze názory strany podporující logo; protipólem je článek č. 4).

Průběžně bylo informováno o narůstajícím počtu stoupenců petice, přidávaly se i jednotlivé akademické senáty. Bylo zveřejněno, že rozhodující slovo v této věci má mít rektor UP Lubomír Dvořák. Ten byl rozhodnut přihlédnout také k názoru veřejnosti, přestože sám v soutěži hlasoval pro návrh loga Věry Marešové. Diskuze pokračovala i začátkem června, kdy se konalo veřejné setkání, na kterém byla záležitost diskutována. Červnový článek č. 6 vyzněl jako povzdech nad touto zdoluhavou debatou o logu. V tisku bylo publikováno, že rektor by měl o budoucnosti loga rozhodnout a věc uzavřít do konce června. V červnu však již další článek o logu nevyšel. Z tiskové zprávy vydané 8. října 2008 vyplývá, že rektor předal věc Akademickému senátu, který rozhodl o „zakotvení stávajícího znaku“. V tiskové zprávě dále stojí: *„Univerzita tak nevyužila možnost změnit svůj znak v duchu návrhu, který zvítězil v soutěži na jednotný vizuální styl z března a dubna 2008 a jehož autorkou je Věra Marešová. Její práce byla na zasedání senátu hodnocena jako vysoce profesionální, prezentující moderní proud nazírání na označení univerzity. Prorektor pro záležitosti vnějších vztahů Michal Malacka informoval senát o nutnosti vytvořit a na univerzitě zavést jednotný vizuální styl i o záměru oslovit Věru Marešovou s žádostí o spolupráci na jeho konečné podobě, a to v souladu s výsledky hlasování senátu.“*²³

²³ Znění tiskové zprávy viz <http://www.upol.cz/zpravy/aktuality/zpravy/ruzne/vizualni-styl/> (15.12.2009)

6. Závěr

Stěžejním cílem mé práce bylo zjistit, jakým způsobem je vzdělávací instituce Univerzity Palackého v Olomouci prezentována v denním tisku vydávaném na území celé České republiky, a to v období vymezeném druhým čtvrtletím roku 2008. To bylo zkoumáno na excerptu článků z databáze Anopress. Korpus automaticky vygenerovaných článků podle univerzitou nastavených klíčových slov však obsahoval i články pro toto zkoumání nevhodné, proto byla stanovena kritéria zpřesňující výběr článků pro výzkum relevantních. Na základě těchto kritérií bylo do korpusu zařazeno celkem 82 příspěvků, což činí 16,2 % (z neroztříděných 505).

Články zahrnuté do korpusu byly podrobeny jak statistické, tak kvalitativní analýze. Bylo zjištěno, že převážná většina textů byla otištěna v regionálních denících, nejvíce pak v Olomouckém deníku, což je výsledek vcelku předvídatelný, neboť se jedná o instituci místně příslušnou. V bulvárním tisku se nevyskytl žádný případ relevantního článku, což může souviset se skutečností, že bulvární tisk je povětšinou celostátní (a jak jsem se přesvědčila, na celostátní úrovni je o UP informováno zřídka). Popřípadě lze tuto skutečnost interpretovat tak, že Univerzita Palackého je institucí seriózní a obvykle pro senzacechtivý tisk nezajímavou.

Důležitou částí tohoto výzkumu bylo zjištění, v jakých tematických souvislostech bylo o Univerzitě Palackého informováno. Zkoumání na této úrovni ukázalo, že v tisku jsou průběžně zachycovány akce a projekty různého charakteru realizované UP. Vyskytnou-li se nepokoje na akademické půdě (odvolání zodpovědné osoby – rektora, děkana apod., soudní řízení, petice), neunikne taková událost pozornosti médií. Mám-li být konkrétní, nejvýznamnějším tématem tohoto období byla „kauza“ kolem loga UP a jednotného vizuálního stylu. Této záležitosti byla věnována až čtvrtina relevantních článků, což byl také důvod prozkoumat tuto oblast zevrubněji a podívat se na průběh kauzy detailně.

Analýzu završuje pohled na to, jak byla UP v člancích prezentována – zda pozitivně, neutrálně, negativně, či ambivalentně. Tato otázka byla řešena na dvou úrovních – jednak z hlediska širších souvislostí (hodnocení I.), jednak na základě explicitního hodnocení (hodnocení II.), tzn. že východiskem byly názory (ať už přímo redaktora či osoby citované / parafrázované) na Univerzitu Palackého, případně její součásti, v článku obsažené. Výzkum ukázal, že v rovině hloubkové

byla UP představována ve většině případů pozitivně. Pokud se o univerzitě v článku někdo zmiňoval, pak vesměs neutrálním způsobem.

Agentury vytvářející mediální analýzy často vypracovávají doporučení svému zadavateli. Na závěr bych si dovolila simulovat toto postavení a připojit návrhy, které by mohly směřovat ke zlepšení mediálního obrazu Univerzity Palackého. Spoustu článků opomíjelo UP jakožto organizátora akcí, přestože je univerzita připravovala. Proto by bylo vhodné zdůrazňovat subjekt univerzity jakožto pořadatele nejrůznějších akcí. Z výzkumu lze vysledovat, že média se zaměřují na události akční povahy. V tomto ohledu by mohla jít příkladem Přírodovědecká fakulta UP. Doporučila bych i ostatním součástem univerzity následovat tuto velmi úspěšnou prezentaci PřF a podněcovat nejrůznější aktivity.

Anotace

Autor bakalářské práce: Aneta Hyrníková

Katedra bohemistiky, Filozofická fakulta

Název práce česky: Mediální obraz Univerzity Palackého v Olomouci vytvářený tištěnými deníky ve 2. čtvrtletí 2008

Název práce anglicky: Palacký university in Czech daily press in the second quarter 2008

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Vladimír Polách, M.Phil.

Počet znaků: 72227

Počet příloh: 3

Počet titulů použité literatury: 5

Klíčová slova: mediální analýza, kvantitativní obsahová analýza, mediální obraz, Univerzita Palackého, tištěná média, deníky, periodikum, hodnocení.

Anotace: Tato práce byla vypracována s cílem zjistit, jaký byl obraz Univerzity Palackého vytvářený tištěnými deníky v období druhého čtvrtletí 2008. To bylo zkoumáno na materiálu excerpovaném z databáze ISA Anopress IT. Na počtu 82 článků z nejrůznějších deníků bylo analyzováno, jakým způsobem je univerzita reflektována médii.

7. Literatura

JIRÁK, J. – KÖPPLOVÁ, B.: *Média a společnost*. Praha 2007.

SCHULZ, W.: *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha 2004.

MCNAIR, B.: *Sociologie žurnalistiky*. Praha 2004.

NOVÝ, I. – SURYNEK A.: *Sociologie pro ekonomy a manažery*. Praha 2006.

TĚŠITELOVÁ, M.: *Kvantitativní charakteristiky současné české publicistiky*. Praha 1982.

Internetové zdroje

<http://www.anopress.cz/web/pages/main/hp.aspx>

<http://www.innovatio.cz/methodology.php>

8. Seznam použitých zkratek

AMB	ambivalentní
atd.	a tak dále
apod.	a podobně
CD	compact disc
č.	číslo
ČTK	Česká tisková agentura
ČR	Česká republika
HODD	Hodonínský deník
HRND	Hranický deník
JIČD	Jičínský deník
JHLD	Jihlavský deník
LN	Lidové noviny
MFD	Mladá fronta Dnes
MF Dnes	Mladá fronta Dnes
např.	například
NEG	negativní
NEU	neutrální
OLD	Olomoucký deník
PARD	Pardubický deník
PELD	Pelhřimovský deník
POZ	pozitivní
pozn.	poznámka
PVD	Prostějovský deník
str.	strana
SOKD	Sokolovský deník
ŠJD	Šumperský a Jesenický deník
tj.	to je
tzn.	to znamená
TŘEBD	Třebíčský deník
UP	Univerzita Palackého
ÚSTD	Ústecký deník
ZLD	Zlínský deník

9. Přílohy

Příloha 1

Tabulka 1: Témata a hodnocení článků

	č.	skupina / téma	hodnocení		
			I.hluboké	II.explicitní	
DUBEN	1.	volby do Ak.senátu	POZ	NEU	
	2.	volby do Ak.senátu	POZ	NEU	
	3.	volby do Ak.senátu	POZ	NEU	
	6.	volby do Ak.senátu	NEU	NEU	
	18.	volby do Ak.senátu	AMB	AMB	
	25.	akce UP	exkurze na PřF	POZ	POZ
	56.	akce UP	Veletrh práce	POZ	NEU
	66.	ostatní	SZZk	NEG	NEG
	68.	akce UP	Veletrh práce	POZ	NEU
	84.	akce UP	čtení z knihy Gottland	POZ	POZ
	85.	volby do Ak.senátu		NEU	NEU
	97.	projekty UP	MedVěd, 1. on-line chat	POZ	NEU
	99.	logo UP		NEU	NEU
	109.	projekty UP	MedVěd, 1. on-line chat	POZ	NEU
	110.	logo UP		NEU	NEU
	111.	logo UP		NEU	POZ
	116.	logo UP		NEU	NEU
	120.	logo UP		NEG	AMB
	121.	logo UP		NEG	NEU
	125.	akce UP	ExLibris	NEU	NEU
	155.	nový obor PřF		POZ	NEU
	160.	nový obor PřF		POZ	NEU
	161.	nový obor PřF		POZ	NEU
	169.	nový obor PřF		POZ	NEU
	170.	ostatní	průzkum profesních preferencí	POZ	NEU
	171.	ostatní	Akademik sport centrum	POZ	AMB
	179.	akce UP	návštěva vietnamského velvyslance	NEU	NEU
	180.	ostatní	nová jazyk.učebna	POZ	NEU
	181.	ostatní	nová jazyk.učebna	POZ	POZ
	184.	akce UP	návštěva vietnamského velvyslance	NEU	NEU
200.	ostatní	obavy o Lékařskou fakultu	NEU	POZ	
201.	ostatní	soudní spor s Miladou Hirschovou	NEG	NEU	
202.	ostatní	soudní spor s Miladou Hirschovou	AMB	AMB	
211.	logo UP		NEU	AMB	
216.	ostatní	nejmenování I.Benedy děkanem PrF	POZ	NEU	
219.	logo UP		NEG	AMB	
KVĚTEN	1.	logo UP	NEG	AMB	
	2.	logo UP	AMB	POZ	
	3.	logo UP	AMB	POZ	
	4.	logo UP	NEG	NEG	
	7.	logo UP	AMB	AMB	
	29.	logo UP		AMB	AMB
	46.	akce UP	Regionální speciální olympiáda	POZ	POZ

	59.	projekty UP	Matematika trochu jinak	POZ	POZ
	75.	projekty UP	Exploze	POZ	POZ
	85.	projekty UP	Exploze	POZ	POZ
	86.	projekty UP	Exploze	POZ	POZ
	87.	projekty UP	Exploze	POZ	POZ
	90.	projekty UP	historická publikace Uničov	POZ	NEU
	91.	ostatní	průzkum profesních preferencí	POZ	NEU
	92.	ostatní	průzkum profesních preferencí	NEU	NEU
	94.	akce UP	konference Věda je zábava	POZ	POZ
	98.	transformace FN		POZ	NEU
	104.	transformace FN		POZ	NEU
	107.	logo UP		AMB	NEG
	108.	ostatní	odvolání děkanky PdF Ludíkové	NEG	NEG
	110.	ostatní	finanční dar pro kabinet judaistiky	POZ	NEU
	111.	logo UP		AMB	NEG
	113.	logo UP		NEG	NEU
	114.	logo UP		NEG	NEU
	115.	logo UP		NEG	NEU
	118.	logo UP		NEG	NEU
	126.	ostatní	nový systém proti plagiátorství	POZ	POZ
	142.	ostatní	2. kolo přijímacího řízení	NEU	NEU
	143.	ostatní	2. kolo přijímacího řízení	NEU	NEU
166.	transformace FN		POZ	NEU	
167.	transformace FN		POZ	NEU	
168.	transformace FN		POZ	NEU	
ČERVEN	6.	logo UP		NEG	AMB
	7.	logo UP		NEG	NEG
	19.	projekty UP	MedVěd, on-line chat	POZ	NEU
	31.	akce UP	cena Fr.Palackého	POZ	POZ
	33.	akce UP	Přírodovědný jarmark	POZ	NEU
	35.	akce UP	cena Fr.Palackého	POZ	NEU
	37.	akce UP	cena Fr.Palackého	POZ	NEU
	38.	projekty UP	projekt LF	POZ	POZ
	41.	ostatní	nová budova PŘF	AMB	NEG
	55.	akce UP	Přírodovědný jarmark	POZ	POZ
	60.	akce UP	Přírodovědný jarmark	POZ	POZ
	61.	transformace FN		NEU	NEU
	68.	akce UP	Letní škola rozvojové pomoci	POZ	NEU
	88.	nový obor PŘF		POZ	POZ

Příloha 2

Tabulka 2: Kvantitativní parametry článků

č.	délka		1	2	3	opakující se s
1.	1988		C	C	B	2,3
2.	1878		C	C	B	1,3
3.	1752		C	C	B	1,2
6.	390		A	C	A	
18.	962		B	C	A	
25.	1747		C	A	A	
56.	957		B	B	A	
66.	3069		C	B	A	
68.	879		B	C	A	
84.	1904		C	A	A	
85.	336		A	C	A	
97.	787		B	A	B	109
99.	1924		C	C	A	
109.	1214		C	B	B	97
110.	387		A	C	B	116
111.	549		B	C	A	
116.	281		A	C	B	110
120.	1431		C	C	A	
121.	116		A	C	A	
125.	369		A	C	A	
155.	2241		C	C	A	
160.	1532		C	C	B	169
161.	563		B	C	A	
169.	1918		C	C	B	160
170.	1206		C	C	A	
171.	3149		C	B	A	
179.	358		A	C	A	
180.	1352		C	C	B	181
181.	942		B	C	B	180
184.	263		A	C	A	
200.	2796		C	C	A	
201.	211		A	C	A	
202.	3399		C	C	A	
211.	541		B	B	A	
216.	1432		C	C	A	
219.	1560		C	C	A	
1.	1893		C	C	A	
2.	1681		C	C	B	3
3.	1783		C	C	B	2
4.	1127		C	C	A	
7.	2100		C	C	A	
29.	2348		C	C	A	
46.	721		B	B	A	
59.	1922		C	A	A	
75.	1833		C	A	B	85,86,87

85.	1755		C	A	B	75,86,87
86.	178		A	C	B	75,85,87
87.	1828		C	A	B	75,85,86
90.	1173		C	A	A	
91.	1005		C	C	B	92
92.	186		A	C	B	91
94.	1293		C	C	A	
98.	1722		C	C	B	104
104.	952		B	C	B	98
107.	3501		C	C	B	111
108.	3034		C	C	A	
110.	2664		C	B	A	
111.	2091		C	C	B	107
113.	239		A	C	B	114,115,118
114.	239		A	C	B	113,115,118
115.	239		A	C	B	113,114,118
118.	239		A	C	B	113,114,115
126.	2361		C	C	A	
142.	720		B	C	B	143
143.	679		B	C	B	142
166.	675		B	C	B	167
167.	673		B	C	B	166
168.	1597		C	C	A	
6.	1884		C	C	A	
7.	893		B	C	A	
19.	716		B	C	A	
31.	853		B	C	A	
33.	367		A	C	A	
35.	1314		C	A	B	
37.	217		A	C	B	
38.	1520		C	B	A	
41.	2431		C	C	A	
55.	1117		C	C	A	
60.	794		B	C	A	
61.	1665		C	B	A	
68.	1081		C	C	A	
88.	995		B	C	A	
prům	1301	A	17	9	49	
min	116	B	19	9	33	
max	3501	C	46	64	-	

Příloha 3 – Kódovací kniha²⁴

Měsíc zveřejnění příspěvku

duben

květen

červen

Druh periodika

celostátní

regionální

seriózní

bulvární

bezplatné

Periodikum

Hodonínský deník (HODD)

Hranický deník (HRND)

Jičínský deník (JIČD)

Jihlavský deník (JIHLD)

Olomoucký deník (OLD)

Pardubický deník (PARD)

Pelhřimovský deník (PELD)

Prostějovský deník (PVD)

Sokolovský deník (SOKD)

Šumperský a Jesenický deník (ŠJD)

Třebíčský deník (TŘEBD)

Ústecký deník (ÚSTD)

Zlínský deník (ZLD)

Haló noviny (Haló)

Lidové noviny (LN)

Metro

Mladá fronta Dnes (MFD)

Právo

²⁴ Obsahuje soubor sledovaných proměnných.

Rubriky

14 POHLEDŮ Z ČECH, MORAVY A SLEZSKA

Jihlavsko

Morava

Morava a Slezsko

Můj kraj

Olomoucko

Prostějovsko

Střední Morava

Střední a východní Morava

VYSOČINA / OKOLNÍ OKRESY

Z regionů

ZPRAVODAJSTVÍ / HODONÍNSKO

Nový job

Titulní strana

Z domova

Čtenář – reportér

Hodnocení

pozitivní (POZ)

neutrální (NEU)

negativní (NEG)

ambivalentní (AMB)

Témata

volby do Akademického senátu

logo UP

nový obor Přírodovědecké fakulty

transformace fakultních nemocnic

akce UP: exkurze na Přírodovědeckou fakultu

Veletrh práce

Ex Libris

návštěva vietnamského velvyslance

Regionální speciální olympiáda

konference Věda je zábava

čtení z knihy Gottland

cena Františka Palackého

Přírodovědný jarmark

Letní škola rozvojové pomoci

projekty UP: *MedVěd (Medializace Vědy)*

Matematika trochu jinak

Exploze (Extra porce lokálního zeměpisu)

příprava historické publikace Uničov

projekt pro studenty Lékařské fakulty

ostatní:

soudní spor s Miladou Hirschovou

nová jazyková učebna

SZZk (státní závěrečné zkoušky)

průzkum profesních preferencí studentů

Akademik sport centrum

obavy o Lékařskou fakultu

nejmenování Iva Benedy děkanem PrF

odvolání děkanky PdF Ludíkové

finanční dar pro kabinet judaistiky

nový systém proti plagiátorství

2. kolo přijímacích zkoušek

nová budova PřF